

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Управління економічною стійкістю підприємства

за матеріалами ДП фірма
«Екотехніка-М», м. Київ

Студента 2 курсу 1 м групи,
спеціальності 051 «Економіка»,
спеціалізації «Економіка та
безпека бізнесу»

Сергеевої Єлизавети
Дмитрівни

Науковий керівник –
канд. екон. наук, доцент

Ганечко Ірина
Григорівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Блакита Ганна
Владиславівна

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ I. Теоретико-методологічні основи управління економічною стійкістю підприємства

РОЗДІЛ II. Оцінювання економічної стійкості ДП фірми «Екотехніка-М»

2.1. Дослідження стійкості організаційно-управлінської структури підприємства

2.2. Оцінювання рівня техніко-технологічної стабільності ДП фірми «Екотехніка-М»

2.3. Аналіз фінансової стійкості підприємства «Екотехніка-М»

2.4. Інтегрована оцінка економічної стійкості підприємства

РОЗДІЛ III. Шляхи підвищення ефективності управління економічною стійкістю підприємства «Екотехніка-М»

3.1. Обґрунтування прогностичного рівня економічної стійкості ДП фірми «Екотехніка-М»

3.2. Напрями відновлення економічної рівноваги підприємства

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах ринкової трансформації економіки діяльність підприємств схильна до впливу складних зовнішніх і внутрішніх факторів. Використання традиційних підходів до визначення, аналізу та прогнозування показників фінансового стану підприємства стає недостатньо. Відповідно, управлінському персоналу організації необхідно шукати нові, сучасні методи визначення ряду фінансових показників, головним чином економічної стійкості. На сьогодні фінансовий аналіз діяльності підприємства є важливим складовим елементом фінансового менеджменту, який представляє собою механізм управління фінансами, в тому числі фінансами підприємства, у зв'язку з чим виникає необхідність у проведенні фінансового аналізу діяльності підприємства. Фінансовий аналіз діяльності підприємства дозволяє визначити, чи здатне підприємство забезпечувати платежами основні та оборотні фонди, тобто стійко підприємство з фінансової точки зору.

Теоретичним, методичним і практичним аспектам дослідження економічної стійкості підприємств присвячено наукові праці таких авторів як: Абалкін Л. В., Аксьонов В.В., Алтухов Ю.П., Анохін С.Н., Іванов В.Л., Балабанов І.Т., Галько Л.Р., Скриньовський Р.М., Шандова Н.В. та ряд інших авторів.

Незважаючи на значну кількість праць, присвячених проблемам оцінки та управління фінансовою стійкістю підприємств, практично відсутні розробки щодо формування цілісного процесу управління нею в сучасних умовах, що визначає актуалізацію дослідження в цьому напрямі.

Метою роботи є дослідження економічної стійкості підприємства та напрямів її зміцнення.

Виходячи з мети роботи, поставлено наступні **завдання**:

- дослідити теоретико-методологічні основи управління економічною стійкістю підприємства;
- здійснити дослідження стійкості організаційно-управлінської структури підприємства;
- провести оцінювання рівня техніко-технологічної стабільності ДП фірми «Екотехніка-М»;
- проаналізувати фінансову стійкість підприємства «Екотехніка-М»;
- провести інтегровану оцінку економічної стійкості підприємства;
- обґрунтувати прогностичний рівень економічної стійкості ДП фірми «Екотехніка-М»;
- визначити напрями відновлення економічної рівноваги підприємства.

Об’єктом дослідження є процес оцінювання економічної стійкості підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні основи аналізу економічної стійкості підприємства.

Теоретичною та методологічною основою дослідження послужили літературні джерела з відповідної тематики: наукові статті журналів, монографії, тези доповідей, автореферати дисертацій.

Емпіричною базою дослідження є ДП фірма «Екотехніка-М», основна діяльність якої є виробництво і збут бакалійної та кондитерської продукції. Аналітична частина роботи виконана за матеріалами фінансової звітності даного підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувались такі методи: теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу – для з’ясування та уточнення сутності поняття «економічна стійкість підприємства»; методи статистичного аналізу – для вивчення фінансового стану підприємства; системний метод – для обґрунтування рекомендацій щодо покращення фінансового стану підприємства; методи економічного аналізу, синтезу, порівняння, аналогії – для оцінки значень показників, що досліджувалися; графічний метод – для наочного зображення статистичного матеріалу і

схематичного зображення низки теоретичних і практичних положень дослідження.

Наукова новизна полягає в обґрунтуванні змісту механізму економічної стійкості як сукупності методів та інструментів, які дозволяють налагодити виробничі взаємовідносини між підрозділами підприємства, їх цілями, завданнями кожного з них, які забезпечують цілісність підприємства та сталий розвиток в умовах невизначеності впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Практичне значення одержаних результатів. Практична цінність одержаних результатів випускної кваліфікаційної роботи полягає у розробці програми покращення та принципів відновлення фінансового стану ДП фірми «Екотехніка – М».

На основі досліджень опублікована стаття на тему: «Економічна стійкість підприємства: фактори та механізм управління» у збірнику наукових статей студентів «Економіка і фінанси підприємства» / відп. ред. Г.В. Блакита. – Київ: КНТЕУ, 2019. – Ч.2. – 304 с.

Обсяг і структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг випускної кваліфікаційної роботи становить 77 сторінок друкованого тексту. Робота містить 23 таблиці та 9 рисунків. До її структури входить 5 додатків. Список використаних джерел налічує 51 найменування.

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Успішне функціонування і розвиток підприємства на сьогодні багато в чому залежать від рівня його економічної стійкості. Для стабільної ефективної діяльності підприємство повинно бути готове до існування в умовах підвищеного ризику, що пов'язано зі швидкими змінами зовнішнього ринкового середовища та факторів внутрішнього середовища. Досягнення цього, як правило, можливо з використанням таких технологій і механізмів розвитку, які дозволяють з найменшими втратами сформулювати стратегічні і тактичні завдання діяльності, а також підтримувати прагнення персоналу до саморозвитку і самовдосконалення. Отримання бажаних позицій на ринку серед конкурентів та утримання цих позицій у майбутньому можливе тільки завдяки стійкому розвитку підприємства, який стає одним із пріоритетних стратегічних завдань сучасного підприємства [26].

Незалежно від сфери діяльності та форми власності, кожне підприємство повинне мати відповідний запас стійкості. Важливою умовою стійкого функціонування, навіть за наявності будь-якого зовнішнього подразника, здатного вивести підприємство з такого стану, має існувати така адаптивна реакція, яка повертала б його у стан рівноваги. Висока стійкість забезпечує незалежність підприємства від зміни ринкової кон'юнктури, а також ризик виявитися банкрутом стає не таким значним.

Сучасні наукові джерела не дають єдиного визначення поняттю «економічна стійкість». Існує багато підходів до трактування даної категорії. На сьогодні економічну стійкість розуміють як систему, комплексну характеристику підприємства. Ареф'єва О.В. і Городянська Д.М. стверджують, що економічна стійкість підприємства є сукупністю взаємопов'язаних і взаємообумовлених структурних складових, об'єднаних

однією метою, яка передбачає створення, забезпечення та підтримку загального сталого функціонування підприємства [4, с. 83].

Існують різні підходи до визначення складових економічної стійкості. Так, Анохін С.Н. до складових економічної стійкості відносить наступні: управлінська стійкість, виробнича стійкість, фінансова стійкість, соціальна стійкість, стійкість ділової активності, стійкість рентабельності [5, с. 17].

Автор Іванов В.Л., вважає, що доцільно виділяти такі складові економічної стійкості, як: зовнішня, внутрішня, фінансова-економічна, виробничо-економічна, організаційно-економічна [23, с. 98].

На нашу думку, найбільш повною та вичерпною є думка Галько Л. Р., яка виділяє такі складові економічної стійкості підприємства: виробнича стійкість, ділова стійкість, інноваційна стійкість, маркетингова стійкість, управлінська стійкість, фінансова стійкість [9, с. 10].

Економічна стійкість може виглядати як система, представлена на рис.

1.1.

Рис. 1.1. Складові економічної стійкості підприємства [39, с. 276]

В табл. 1.1 надана характеристика складових економічної стійкості підприємства.

Таблиця 1.1

Характеристика складових економічної стійкості підприємства [44, с. 277]

Складові економічної стійкості	Визначення
1	2
Фінансово-економічна стійкість	Передбачає виявлення та регулювання основних фінансових чинників, що викликали зміни в економічному стані підприємства, виявлення доступних джерел коштів і оцінку доцільності їх мобілізації з метою збільшення прибутковості.

Продовження табл. 1.1

1	2
Управлінська стійкість	Передбачає здатність кваліфікованого персоналу управляти виробництвом, проводити грамотний маркетинг, аналізувати роботу підприємства, а також забезпечувати надійне інформаційне поле для розробки подальшої стратегії.
Організаційно-економічна стійкість	Передбачає стабільність внутрішньої організаційної структури, налагодження і оперативність зв'язків між різними відділами та службами підприємства, ефективність їхньої спільної роботи.
Ділова стійкість	Передбачає регулювання змін на підприємстві в просторово-часовому розрізі, прогноз основних тенденцій в господарсько-економічній діяльності підприємства, а також наявність стратегії подальшого розвитку на підвищення техніко-технологічної стабільності.
Виробничо-технічна стійкість	Передбачає стабільність виробничого циклу підприємства, налагодженого його ресурсного забезпечення.

Найважливішою складовою економічної стійкості можна вважати його фінансову складову, оскільки стійке фінансове становище надає можливість вкладати фінансові ресурси підприємства в розробку нових товарів, покращувати виробничі процеси, підвищувати мотивацію працівників, що, в свою чергу, забезпечує управлінську стійкість суб'єкта господарювання.

Економічна стійкість формується під впливом комплексу факторів. Класифікація факторів, що впливають на стійкість підприємства представлена у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Класифікація факторів, що впливають на стійкість підприємства [38, с. 212]

Ознака	Види факторів
1) За приналежністю до середовища підприємства	- фактори зовнішнього середовища: фактори прямого впливу, фактори непрямого впливу; - фактори внутрішнього середовища.
2) За характером впливу	- економічні; - неекономічні.
3) За можливістю прогнозування	- прогнозовані; - не прогнозовані (випадкові).
4) За можливістю контролю і управління	- керовані; - некеровані.
5) За тривалістю дії	- одноразово діючі; - періодично діючі; - постійно діючі.

Важливість управлінської складової полягає в тому, що від психологічного клімату в колективі, інтелектуального рівня працівників залежить техніко-технологічну стабільність підприємства. Не варто недооцінювати і виробничу стійкість, від якої залежить рівень прибутку та рівень задоволення споживачів. Для досягнення економічної стійкості підприємства необхідно застосовувати постійний контроль за ефективністю виробництва та забезпечення достатнім обсягом ресурсів [26].

Більшість факторів середовища, безперечно, є постійно діючими: конкуренція, зміни попиту на товари, викликані зміною стадії життєвого циклу, техніко-технологічні зміни та ін. Тому підприємство повинно бути стійким, в першу чергу, до впливу постійно діючих факторів [38, с. 315].

Виходячи з представленого розгляду сутності економічної стійкості підприємства та факторів, що впливають на стійкість, можна говорити про умови забезпечення стійкості його розвитку або про механізм управління економічною стійкістю підприємства.

Механізм управління економічною стійкістю підприємства – це методи та інструменти, які дозволяють налагодити виробничі взаємовідносини між підрозділами підприємства, їх цілями, завданнями кожного з них, які забезпечують цілісність підприємства та сталий розвиток в умовах невизначеності впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Розгляд механізму управління економічною стійкістю підприємства доцільно почати з позицій уточнення змісту його категорій [46, с. 47].

Зовнішнє середовище безпосередньо впливає на цілі, стратегію і тактику підприємства. Серед основних рис зовнішнього середовища в умовах ринкових перетворень можна виділити динамічність, інтегрованість та різноманіття суб'єктів. Внутрішнє середовище підприємств завжди знаходиться під пильною увагою зацікавлених користувачів інформації, зокрема управлінців. Підприємство не в змозі вплинути на фактори зовнішнього середовища, але адаптуватися до його змін підприємство, особливо стійке, може.

Фактори зовнішнього середовища, що впливають на економічну стійкість підприємства, доцільно класифікувати на фактори прямої та непрямой дії, різких та нерізких змін. Ті фактори, що різко змінюються, більшою мірою впливають на стійкість підприємства, тому й контролювати їх треба ретельніше.

Стійкість середовища призначена визначити сильні і слабкі сторони підприємства на засадах аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування, а також можливості і загрози зовнішнього середовища, які здатні позитивно і негативно вплинути на економічну стійкість підприємства [35, с. 267].

Фактори зовнішнього середовища більш детально продемонстровані на рис. 1.2.

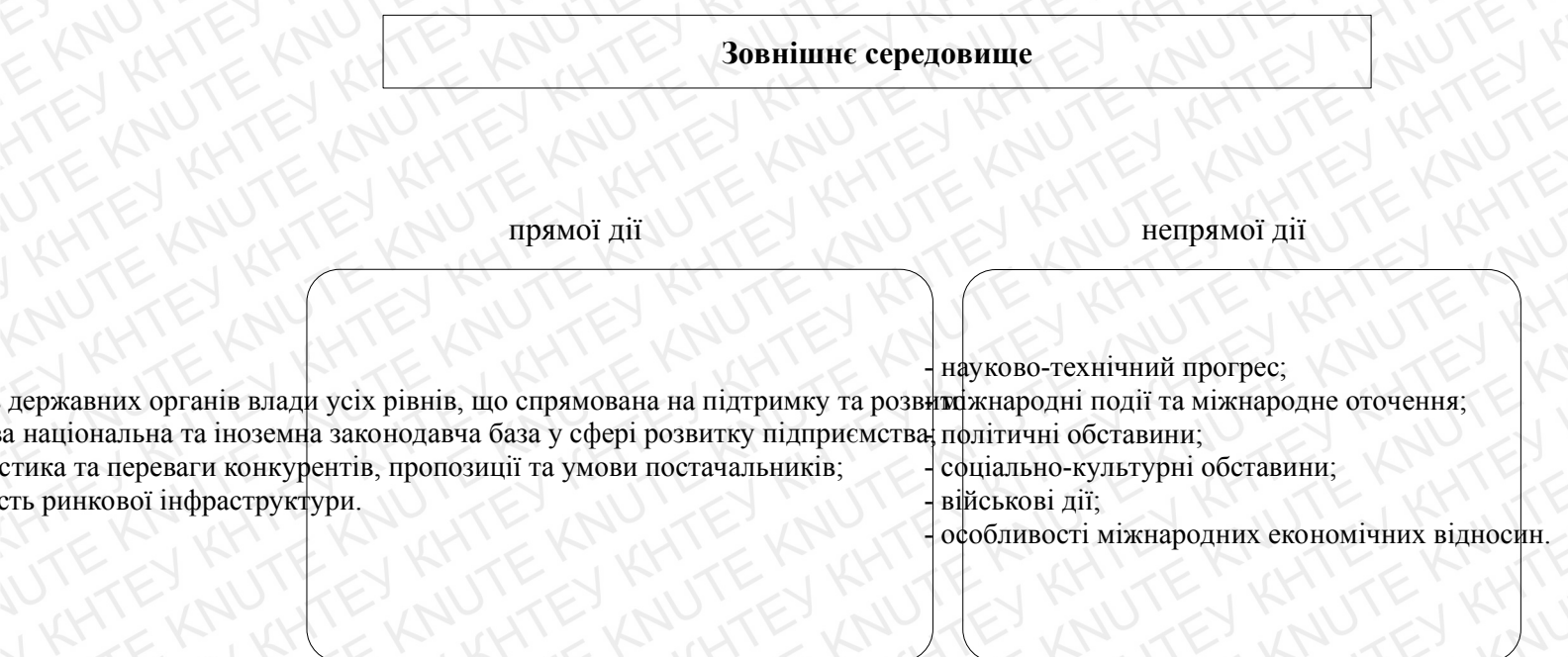

Рис. 1.2. Фактори зовнішнього середовища [48, с. 120]

Фактори внутрішнього середовища наведено на рис. 1.3.

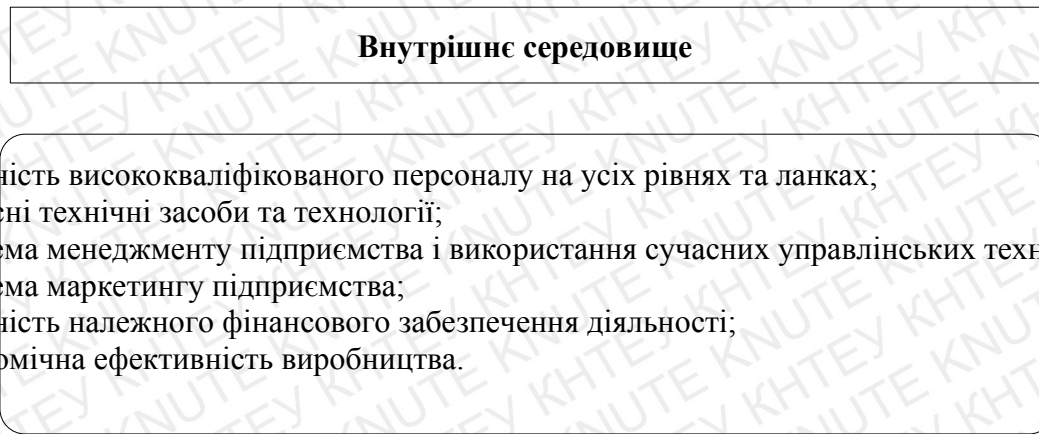

Рис. 1.3. Фактори внутрішнього середовища [23, с. 115]

Оскільки управління у стандартному розумінні розглядається як процес впливу суб'єкта на об'єкт, то, виходячи з такого підходу, механізм управління економічною стійкістю слід розглядати як сукупність прийомів і методів управління, процес прийняття таких управлінських рішень, які забезпечують сталість результатів господарської діяльності підприємства в умовах змінності впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, що схематично представлено на рис. 1.4.

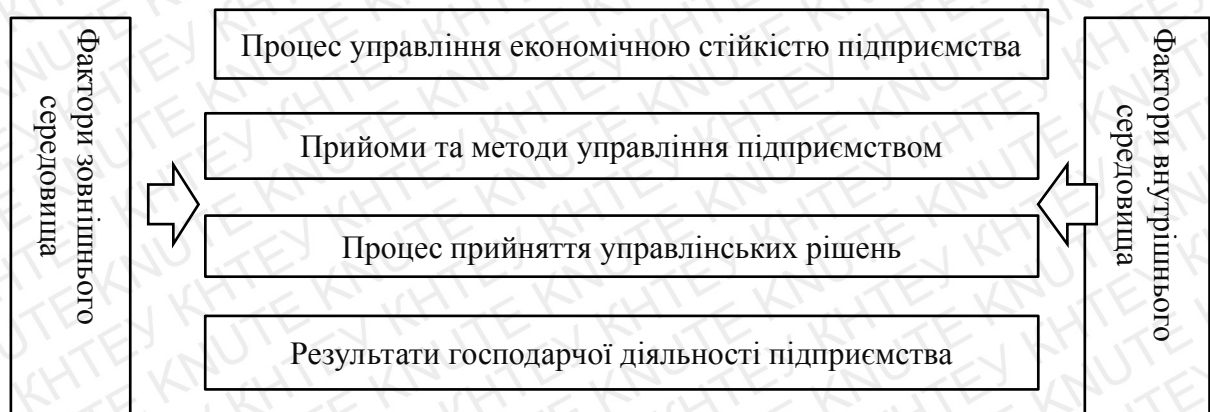

Рис. 1.4. Процес управління економічною стійкістю підприємства [33, с. 127]

Процес управління економічною стійкістю полягає в забезпеченні ефективного перетворення ресурсів у готову продукцію. Система забезпечення такого перетворення включає організацію технологічної, технічної, ділової, кадрової, фінансової складових.

Ефективність діяльності підприємства залежить від прийомів і методів перетворення ресурсів у результат, від структури організації виробничих процесів, від структури організації реалізації функцій управління підприємством, в сукупності це становить механізм управління підприємством.

Слід зазначити, що економічну стійкість підприємства пов'язують не тільки зі збереженням незмінності показників ефективності діяльності підприємства, але і з їх зростанням.

Для забезпечення стійкості підприємства функціонування його організаційно-економічного механізму повинно відповідати наступним принципам:

- реалістичності – індикатори економічного розвитку повинні реально відображати сутність об'єктивних і суб'єктивних процесів на підприємстві;
- узгодженості – всі його елементи повинні реалізувати основну мету підприємства і конкретизуватися через систему функціональних цілей;
- адаптивності – керівництво підприємства повинне швидко реагувати на зміни, які відбуваються у внутрішньому і зовнішньому середовищі, шляхом розробки управлінських заходів з нейтралізації наслідків такого впливу або пристосування до змін;
- контрольованості – підприємство повинно вести постійний моніторинг за процесом реалізації стратегічних планів [8, с. 329].

Враховуючи те, що будь-яке підприємство представляє собою відкриту систему зі своїм життєвим циклом, модель управління стійкістю повинна відображати не тільки загальні закономірності, характерні для підприємства, але і враховувати суто галузеву специфіку.

Основним завданням механізму управління економічною стійкістю є забезпечення аналізу фінансового стану підприємства, оцінка ступеня його залежності від чинників зовнішнього впливу, з'ясування причини можливої втрати стійкості та своєчасного реагування підприємства на фактори, що порушують його діяльність.

Одним із головних аспектів забезпечення економічної стійкості підприємства необхідно вважати виявлення всього спектра реальних загроз і проблем притаманних управлінському процесу. Адже саме сьогодні в Україні умови економічної дестабілізації спричиняють те, що більшість підприємств не можуть на належному рівні забезпечувати свою економічну стійкість, а деякі з них взагалі перебувають на межі банкрутства. Перелік загроз економічній стійкості підприємств дає загальне уявлення про завдання і цілі функціонування підприємства щодо забезпечення завдяки здійсненню своєчасного і ефективного управлінського процесу. Особливості багатьох кризових ситуацій на підприємствах зводяться до такого:

- підприємства не залучені у систему заставних зобов'язань щодо власного майна;
- не володіння маркетинговою політикою або помилкове її здійснення;
- відсутність жорсткого планування чи недостатня гнучкість і еластичність в реалізації планів;
- висока ймовірність помилок керівників при ухваленні важливих рішень;
- відсутність реакції на несподівану появу на ринку сильних конкурентів;
- нестабільність внутрішніх міжособистісних і міжгрупових відносин на підприємстві;
- неякісна технічна організаційно-технологічна підготовка виробництва;
- невизначеність щодо місії підприємства та методів її досягнення;
- неправильна або недостатньо продумана інноваційна політика;
- неповний облік внутрішніх змінних на підприємстві;
- відсутність належної уваги до стратегічного планування, недооцінка або незнання методів формування бюджету;
- відсутність необхідного резерву для безкризової роботи підприємства [3, с. 128].

Отже, основною умовою стабільності підприємства в ринковій економіці є його економічна стійкість. Механізм управління економічною стійкістю ґрунтується на спільному аналізі всіх напрямів діяльності та фінансово-економічному стані підприємства, беручи до уваги особливості його діяльності, а також постійному контролю зовнішніх та внутрішніх чинників впливу на економічну стійкість підприємства.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ

ДП ФІРМИ «ЕКОТЕХНІКА-М»

2.1. Дослідження стійкості організаційно-управлінської структури підприємства

Об'єктом дослідження виступає ДП фірма «Екотехніка-М», яка займається виробництвом та збутом бакалійної та кондитерської продукції. Компанія має шість логістичних складів по всій території України, з площ яких здійснюються відвантаження в мережі супермаркетів, магазини, торгові точки, дистриб'юторам та на експорт [51]. Відповідно до такої діяльності підприємство повинно мати ефективну організаційно-управлінську структуру. Крім того, управління персоналом підприємства здійснюється у відповідності з кадровою політикою, яка щорічно розробляється і визначається в бізнес - плані. Для більш повного дослідження процесу управління підприємством надаємо загальну організаційну структуру ДП фірми «Екотехніка-М» (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Організаційна структура ДП фірми «Екотехніка-М»

ДП фірму «Екотехніка-М» очолює директор. Заступник директора за відсутності директора виконує його обов'язки. Має право виступати від імені підприємства та право підпису на фінансових документах. В підпорядкуванні знаходиться регіональний менеджер з продажу та менеджер з продажу.

Головний бухгалтер здійснює безпосереднє керівництво фінансами ДП фірми «Екотехніка-М».

Основними функціями головного бухгалтера підприємства є планування, прийняття управлінських рішень, аналітико-контрольні функції. Він приймає управлінські рішення у безпосередній фінансовій діяльності, пов'язаній з формуванням та використанням фондів грошових коштів, у сфері капітальних вкладень, на фінансових ринках, в галузі податків, обов'язкових нарахувань, зборів тощо. Головний бухгалтер здійснює фінансовий аналіз, проводить оцінку ефективності роботи, безперервний фінансовий контроль над доходами, витратами та їх співвідношенням між собою, за фінансовою стійкістю та ліквідністю підприємства. Він здійснює розробку планів та прогнозів для підприємства. Вся фінансова робота бухгалтерії направлена на здійснення основних завдань, поставлених керівником підприємства.

Оперативна фінансова робота на підприємстві виражається в поточному управлінні рухом фінансових ресурсів фірми. Це безпосередня фінансова діяльність, пов'язана з формуванням собівартості послуг (поточних витрат), контролем за використанням коштів, розрахунками та платежами, фінансовим забезпеченням реалізації послуг, мобілізацією внутрішніх резервів, отриманням, використанням і контролем за грошовими надходженнями, оплатою праці, підготовкою поточної фінансової звітності тощо.

Організаційна структура управління в системі менеджменту зазнає постійних змін під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, а також результатів господарської діяльності підприємства. За методикою І.І. Коваленко, рівень ефективності ОСУ визначається сукупністю коефіцієнтів, що охоплюють в основному коло питань, пов'язаних з

удосконаленням структури управління [39, с. 47]. Кожний окремий коефіцієнт, за допомогою якого характеризується той чи інший аспект структури управління, може приймати числове значення від 0 (мінімальне) до 1 (максимальне) – табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Оцінка ефективності діючої організаційної структури ДП фірма
«Екотехніка-М»**

Коефіцієнт	Фактичний показник	Значення коефіцієнта
Інтенсивність робочого часу	8	0,92
Рациональне використання робочого часу	27	0,73
Використання робочого часу		
Регламентації діяльності структурних підрозділів	2	0,77
Регламентації праці серед працівників	3	0,85
Регламентації праці в управлінні	$K_2 = (0,77 + 0,85) / 2 = 0,81$	
Швидкість прийняття і реалізації управлінських рішень	20	0,80
Вірогідності документації	2	0,94
Плановості та якості роботи	$K_3 = \frac{(0,80 + 1 + 0,94)}{3} = 0,91$	
Планування робочих місць	3	0,6
Забезпеченість службовими приміщеннями	5,5	1,1
Устрою службових приміщень	4	0,8
Стану службових приміщень	3	0,6
Організації робочих місць	$K_4 = (0,6 + 1,1 + 0,8 + 0,6) / 4 = 0,78$	
Застосування засобів оргтехніки	343	0,66
Стабільність кадрів	1	0,96
Кількість рівнів управління	7	1
Виконання обов'язків	6	0,75
Рівень ритмічності роботи	$K_7 = (1 + 0,75) / 2 = 0,88$	
Організації управлінської праці	$K_8 = \sum k / 8 = \frac{(0,67 + 0,81 + 0,91 + 0,78 + 0,66 + 0,96 + 0,88)}{8} = 0,71$	

Варто зазначити, що з розрахованих даних бачимо, що на підприємстві в основному дотримуються норм керованості, але є деякі відхилення. Не менш важливий ступінь регламентації праці в сфері управління. Цей

показник характеризується наявністю та використанням посадових інструкцій працівниками апарату управління. Коефіцієнт склав 0,81.

На цьому підприємстві високий рівень планування робіт (0,91), забезпеченість керівників та персоналу засобами оргтехніки задовільна (0,66), організація робочих місць працівників становить 0,78. Рівень трудової дисципліни та виконання обов'язків персоналом має середній рівень – 0,88. Загальний рівень організації праці в управлінні, розрахований як середній із окремих коефіцієнтів, склав 0,71. В підрозділах цей коефіцієнт ще досить мінливий. Докладання зусиль для його вирівнювання залишається одним із суттєвих завдань адміністрації. В процесі проведення якісного аналізу організаційної структури управління підприємства з'ясувалось, що діюча структура управління має низку недоліків. Спеціалізація функціональних відділів виступає перешкодою для успішної діяльності підприємства, оскільки ускладнює координацію управлінських впливів. Функціональні відділи більше зацікавлені в реалізації цілей і завдань своїх підрозділів, ніж в загальних цілях підприємства. Це спричиняє конфлікти між функціональними відділами.

Отже, зважено та правильно побудована організаційна структура дозволить ДП фірмі «Екотехніка-М» ефективно функціонувати, керувати всіма підрозділами підприємства і в кінцевому рахунку визначає фінансові результати, тому що правильно побудоване управління неминуче веде до зниження витрат, зростання ефективності й, відповідно, стійкості організаційної структури підприємства.

2.2. Оцінювання рівня техніко-технологічної стабільності ДП фірми «Екотехніка-М»

Зростання конкуренції на внутрішніх і зовнішніх ринках, прискорення науково-технічного розвитку в усіх сферах суспільного життя зумовлюють необхідність для суб'єктів господарювання швидкої адаптації до змінюваних

умов, ефективних рішень у сфері управління техніко-технологічною стабільністю. Вихідні дані для аналізу техніко-технологічної стабільності наведені у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Вихідні дані для аналізу техніко-технологічної стабільності
підприємства станом на 31.12.2018р.**

№ пор.	Назва параметру та його номер	Од. Виміру	Характеристики параметру					
			Значення			Пропорційність	Вагомість	
			Нормативне	Еталонне	Фактичне			
1.	Відповідність технологічним стандартам (П-1)	%	100	100	100	+	0,15	П
2.	Функціональність (П-2)	%	100	100	90	+	0,08	П
3.	Термін зберігання (П-3)	Діб	-	-	-	+	0,02	П
4.	Ціна (П-4)	грн.	1000	1100	900	+	0,11	В
5.	Коефіцієнт новизни асортименту (П-6)	%	0,80	0,90	0,80	+	0,14	П
6.	Коефіцієнт технологічних властивостей (П-7)	%	0,70	0,85	0,80	+	0,11	П
7.	Виробнича потужність (В-1)	т/міс.	35	50	20	-	0,07	П
8.	Середній вік виробничого обладнання (В-3)	міс.	41	24	12	+	0,06	П
9.	Вартість реклами та сервісу* (Р-4)	грн.	40000	50000	42000	-	0,10	В
10.	Витрати на обслуговування або ремонт обладнання (Р-5)	грн. /міс.	25000	20000	20000	+	0,9	В
11.	Додаткові витрати споживачів при придбанні товарів (Р-6)	грн. /один.	400	400	450	+	0,07	В
Всього			X	X	X	X	1,0	X

* - вартість реклами та сервісу залежить не тільки від можливостей компанії, незадовільного продажу товару, а й від того наскільки активно ведеться рекламна політика конкурентами.

У стовпчику 7 визначаємо характер динаміки впливу параметру на техніко-технологічну стабільність: «+» – це прямо пропорційні зміни, а «-» – зворотно пропорційний характер впливу. Сумарна вагомість параметрів складає 1.

Параметричні індекси k_{ϕ} розраховуються, як коефіцієнти співвідношення заданих величин параметрів до еталонних значень цих же параметрів прямо пропорційному їх впливу на техніко-технологічну стабільність (+), або ж зворотним співвідношенням при зворотно пропорційному впливу (-).

Розрахунки проводяться по визначеним кластерам параметрів П (параметричні індекси споживчої цінності) та В (параметричні індекси економічних витрат), а результати розрахунків заносяться у табл. 2.4. За даними табл. 2.3 розраховується інтегральний показник техніко-технологічної стабільності:

- фактичне значення показника: $I_k = 0,70 / 0,36 = 1,94$
- нормативне значення показника: $I_k = 0,66 / 0,34 = 1,94$
- еталонне значення показника: $I_k = 0,56 / 0,32 = 1,75$.

Таблиця 2.3

Параметричні індекси техніко-технологічної стабільності

№ пор.	Номер параметру	Вагомість параметру r_j	Величина параметру			Параметричний індекс		
			P_{nj}	P_{ej}	$P_{\phi j}$	k_{nj}	k_{ej}	$k_{\phi j}$
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Індекси споживчої цінності								
1.	П-1	0,15	100	100	100	1,00	1,00	1,00
2.	П-2	0,08	100	100	90	1,00	1,00	0,90
3.	П-3	0,06	7	5	6	1,71	1,00	1,2
4.	П-6	0,13	0,80	0,90	0,70	0,90	1,00	0,80
5.	П-7	0,11	0,70	0,85	0,80	1,12	1,00	0,94
6.	В-1	0,07	35000	50000	20000	1,41	1,00	0,40
7.	В-3	0,06	41	24	12	0,60	1,00	0,50
Загальний індекс споживчої цінності $K_{cn} = \sum r_j k_j$						0,70	0,66	0,56
Індекси економічних витрат								
1.	П-4	0,09	1000	1100	900	1,10	1,00	0,82
2.	Р-4	0,10	40000	50000	42000	1,25	1,00	0,84
3.	Р-5	0,08	25000	20000	20000	0,8	1,00	1

4.	P-6	0,07	400	400	450	1	1	1,12
Загальний індекс споживчої цінності $K_{ек} = \sum r_{\alpha} k_{\alpha}$						0,36	0,34	0,32

Таким чином, фактичне значення інтегрального показника техніко-технологічної стабільності не відрізняється від нормативного, а від еталонного – на 0,19 пункти, або на 9,8%, що є достатньо позитивним для діяльності підприємства. Рівень споживчої ефективності ДП фірми «Екотехніка-М» в конкурентних умовах функціонування повністю відповідає нормативним параметрам і наближається до повного задоволення споживачів. Маючи необхідне обладнання, площі для виробництва та попиту, керівництву компанії необхідно звернути увагу на збільшення виробничої потужності.

До основних параметрів техніко-технологічної стабільності об'єктів можна віднести:

1) товар (П):

- відповідність технологічним стандартам (П-1);
- зовнішній вигляд виробу (П-2);
- термін придатності до споживання, гарантійний строк (П-3);
- ціна (П-4);
- корисність для користувача (П-5);
- коефіцієнт новизни асортименту (П-6);
- коефіцієнт технічних властивостей (П-7);

2) торгівля (В):

- торгівельна потужність (В-1);
- вартість активних основних фондів (В-2);
- середній рівень зносу (В-3);
- рівень прогресивності технології (В-4);
- фондоозброєність праці (В-5);
- вартість наукових розробок (В-6);

3) ринок реалізації (Р):

- обсяг продажу товарів (Р-1);

- сегмент цільового ринку (Р-2);
- прибуток (загальна сума націнок) (Р-3);
- вартість реклами та сервісу (Р-4);
- витрати на обслуговування або ремонт обладнання (Р-5);
- додаткові витрати споживачів при придбанні товарів (Р-6).

Радар техніко-технологічної стабільності – графічна схема порівняльного зображення величин параметричних індексів k_a та k_j . Площа кожного багато кутника радара вказує на напрямки та величину конкурентної переваги чи слабкості позиції порівняно з еталоном (стандартом).

Перед побудовою радара техніко-технологічної стабільності доцільно всі необхідні дані звести у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Багатокутники параметричних індексів

№ пор.	Номер параметру та його назва	Вагомість параметру		Параметричні індекси		
		Коеф. R	K_{yt}	K_n	K_e	K_ϕ
1.	П-1	0,15	54	1,00	1,00	1,00
2.	П-2	0,08	28,8	1,00	1,00	0,90
3.	П-3	0,06	21,6	1,71	1,00	1,2
4.	П-4	0,13	46,8	0,90	1,00	0,80
5.	П-6	0,11	39,6	1,12	1,00	0,94
6.	П-7	0,07	25,2	1,41	1,00	0,40
7.	В-1	0,06	21,6	0,60	1,00	0,50
8.	В-3	0,09	32,4	1,10	1,00	0,82
9.	Р-4	0,10	36	1,25	1,00	0,84
10	Р-5	0,08	28,8	0,8	1,00	1
11	Р-6	0,07	25,2	1	1	1,12
Всього		1,0	360			

Таким чином, підприємство є достатньо конкурентоспроможним на даному ринку, оскільки розрахункові показники майже досягають нормативних та по більшості параметрів етальонних значень.

Радар техніко-технологічної стабільності ДП фірми «Екотехніка-М» представлений на рис. 2.2 на основі даних табл. 2.2 з параметричними індексами.

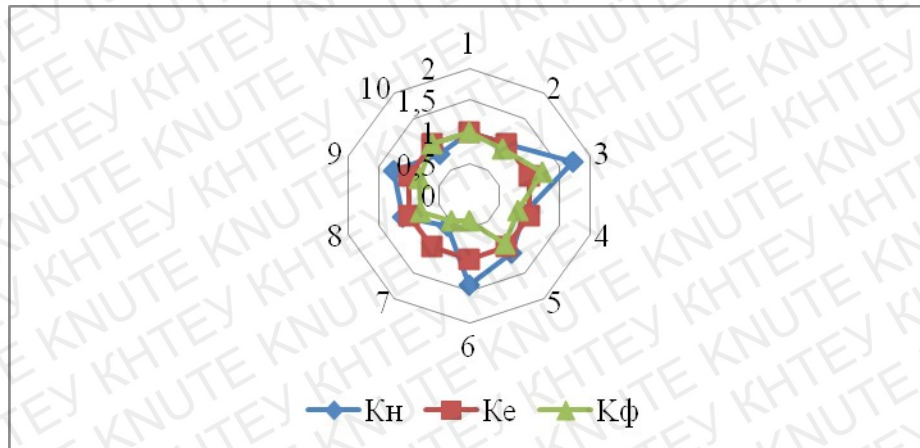

Рис. 2.2. Радар техніко-технологічної стабільності ДП фірми «Екотехніка-М»

Виходячи з результатів проведеного дослідження техніко-технологічної стабільності ДП фірми «Екотехніка-М», можна зробити наступні висновки:

- 1) Підприємство має велику кількість сильних сторін і можливостей, завдяки яким розвивається швидко і з їх допомогою можна в майбутньому покривати збитки, які викликані слабкими сторонами підприємства.
- 2) Однією з можливостей розвитку для підприємства є підвищення ефективності логістичного управління. Це буде сприяти розвитку підприємства та збільшить прибуток підприємства.
- 3) Найбільшою загрозою підприємства є втрата постійних постачальників, яка спричинить непостійні поставки продукції. У такому випадку важливо мати автоматизовані системи для ефективного логістичного управління на підприємстві, які забезпечать підприємство запасами продукції.

У період кризи ДП фірмі «Екотехніка-М» вдається утримувати фінансову стабільність. Це стало можливим зокрема і завдяки реалізації стратегії сталого розвитку підприємства. Попри все, ДП фірма «Екотехніка-М» продовжує неухильно дотримуватися принципів гармонійного співіснування, взаємодії та постійного діалогу з суспільством. Для групування факторів впливу на діяльність підприємства побудуємо матрицю SWOT-аналізу (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Матриця SWOT-аналізу для ДП фірма «Екотехніка-М»

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Широкий асортимент продукції. 2. Висока якість продукції. 3. Високий технічний та технологічний рівень роботи підприємства. 4. Використання нових технологій при збуті продукції. 5. Висококваліфікований персонал. 6. Вихід підприємства на нові ринки збуту.	1. Відчутні коливання обсягів реалізації продукції. 2. Недостатньо ефективна організація служби реклами на підприємстві. 3. Наявність високої конкуренції у галузі та поява нових товарів-субститутів. 4. Незадовільний імідж на ринку. 5. Недостатня мотивація працівників відділу збуту.
Можливості	Загрози
1. Покращення якості та конкурентоспроможності продукції за рахунок привабливого цінового коливання. 2. Розвиток рекламних технологій. 3. Розвиток, удосконалення інфраструктури споживчого ринку.	1. Подальша непрогнозована зміна макроекономічних показників, коливання курсів іноземних валют, а також посилення конкурентної боротьби у галузі. 2. Зміна споживчих уподобань. 3. Збільшення імпорту із-за кордону. 4. Зміни у митному законодавстві.

Підсумовуючи, можна зробити наступні висновки: головні загрози для підприємства – це непрогнозована зміна макроекономічних показників, коливання курсів іноземних валют, а також посилення конкурентної боротьби у галузі; зміна споживчих уподобань; збільшення імпорту із-за кордону; зміни у митному законодавстві країн-експортерів. Основними сильними сторонами підприємства є: широкий асортимент бакалійної та кондитерської продукції і їх достатня популярність; висока якість продукції; висококваліфікований персонал; вихід підприємства на нові ринки збуту.

2.3. Аналіз фінансової стійкості підприємства «Екотехніка-М»

Важливим фактором розвитку ДП фірми «Екотехніка-М» є грошові надходження, що перевищують платежі підприємства. Від наявності або відсутності коштів буде зрештою залежати можливість функціонування підприємства, його техніко-технологічна стабільність та фінансовий стан. Аналіз фінансового стану базується на даних фінансової звітності та

бухгалтерського обліку, на розрахунку й зіставленні значної кількості показників і коефіцієнтів. Проведемо аналіз динаміки та структури активів ДП фірми «Екотехніка-М» (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

**Динаміка обсягів та структури активів ДП фірми «Екотехніка-М»
упродовж 2016-2018 рр. (тис. грн)**

Показники	2016		2017		2018		Абсолютний приріст, 2018 / 2016 рр.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Активи								
Необоротні активи	8227,1	93,15	7002,4	87,46	6497,4	86,36	-1729,7	-21,02
Оборотні активи	605,2	6,85	1003,8	12,54	1026,4	13,64	421,2	69,60
- запаси	89,3	1,01	517,7	6,47	148,3	1,97	59	66,07
- дебіторська заборгованість	510,1	5,78	481,2	6,01	863,4	11,48	353,3	69,26
- грошові кошти	2,2	0,02	0,5	0,01	9,9	0,13	7,7	350,00
- інші оборотні активи	3,6	0,04	4,4	0,05	4,8	0,06	1,2	33,33
Всього активів	8832,3	100	8006,2	100	7523,8	100	-1308,5	-14,81
Пасиви								
Власний капітал	4084,7	46,25	3642,9	45,5	2984	39,66	-1100,7	-26,95
Поточні зобов'язання	4747,6	53,75	4363,3	54,5	4539,8	60,34	-207,8	-4,38
- кредиторська заборгованість	3437	38,91	3557,1	44,43	3732	49,6	295	8,58
- інші поточні зобов'язання	1310,6	14,84	806,2	10,07	807,8	10,74	-502,8	-38,36
Всього пасивів	8832,3	100	8006,2	100	7523,8	100	-1308,5	-14,81

Отже, протягом 2016–2018 рр. відбулося скорочення активів ДП фірми «Екотехніка-М» на 1308,5 тис. грн, або на 14,81%. Скорочення активів є свідченням погіршення економічного потенціалу підприємства, його ваги на ринку. У 2018 р., порівняно з 2016 р., спостерігаємо зменшення необоротних активів на 1729,7 тис. грн. або на 21,02% та збільшення оборотних активів ДП фірми «Екотехніка-М» на 421,2 тис. грн. або на 69,6%, що вказує на високий рівень мобільності активів на підприємстві. У структурі активів ДП фірми «Екотехніка-М» найбільшу частку займають необоротні активи – 93,15% у 2016 р., 87,46% у 2017 р. та 86,36% у 2018 р. Упродовж 2016-2018 рр. спостерігаємо зменшення загального капіталу ДП фірми «Екотехніка-М» на 1308,5 тис. грн, або на 14,81%, що сталося у зв'язку із зменшенням власного капіталу підприємства на 1100,7 тис. грн. або на 26,95%. Також, за

2016-2018 рр. відбулося скорочення поточних зобов'язань ДП фірми «Екотехніка-М» на 208,8 тис. грн. або на 4,38%, що відбулося у зв'язку із зменшенням інших поточних зобов'язань підприємства на 502,8 тис. грн. або на 38,36%.

Для визначення структури джерел фінансування проаналізуємо динаміку обсягів пасивів ДП фірми «Екотехніка-М» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

**Динаміка обсягів джерел коштів ДП фірми «Екотехніка-М»
упродовж 2016–2018 рр. (тис. грн)**

Показники	Роки			Абсолютний приріст, 2018/2016 рр.	
	2016	2017	2018	тис. грн.	%
Власний капітал					
Зареєстрований капітал	2901,5	2901,5	2243,2	-658,3	-22,69
Резервний капітал	487,8	0	0	-487,8	-100,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	695,4	741,4	740,8	45,4	6,53
Усього власного капіталу	4084,7	3642,9	2984	-1100,7	-26,95
Позиковий капітал					
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3366,1	3482	3653	286,9	8,52
Поточні зобов'язання за розрахункам з бюджетом	42,6	24,4	30,7	-11,9	-27,93
Поточні зобов'язання за розрахункам зі страхування	6,3	11	9,8	3,5	55,56
Поточні зобов'язання за розрахункам з оплати праці	22	39,7	38,5	16,5	75,00
Інші поточні зобов'язання	1310,6	806,2	807,8	-502,8	-38,36
Усього позикового капіталу	4747,6	4363,3	4539,8	-207,8	-4,38
Загальний капітал	8832,3	8006,2	7523,8	-1308,5	-14,81

Отже, упродовж 2016–2018 рр. спостерігаємо скорочення загального капіталу ДП фірми «Екотехніка-М» на 1308,5 тис. грн, або на 14,81%, що сталося у зв'язку із зменшенням інших поточних зобов'язань на 502,8 тис. грн. або на 38,36%. Також, у 2018 р., порівняно з 2016 р., відбулося зменшення власного капіталу підприємства на 1100,7 тис. грн. або на 26,95%.

Також слід проаналізувати склад джерел фінансування ДП фірми «Екотехніка-М» (рис. 2.3).

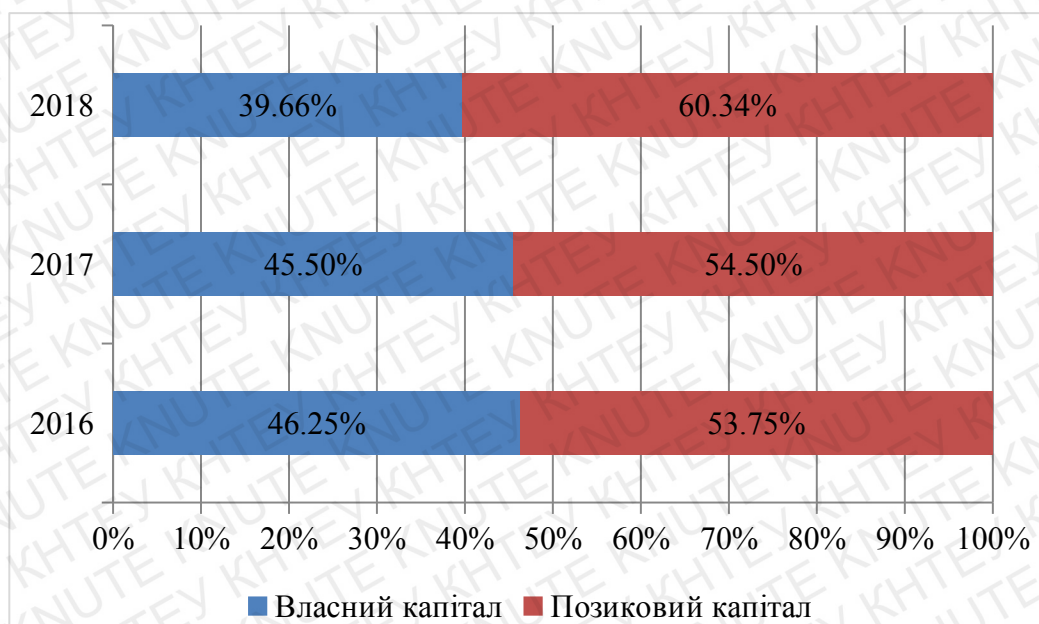

Рис. 2.3. Склад джерел фінансування ДП фірми «Екотехніка-М» за 2016–2018 рр.

Так, протягом 2016-2018 рр. серед джерел фінансування найбільша частка належить позиковому капіталу.

Далі доцільно розглянути багаторівневу схему покриття запасів і витрат на прикладі ДП фірми «Екотехніка-М» з метою визначення абсолютних показників фінансової стійкості підприємства. Результати аналізу фінансової стійкості підприємства за абсолютними показниками джерел фінансування запасів узагальнюємо в аналітичній таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

**Оцінка фінансової стійкості ДП фірми «Екотехніка-М»
за абсолютними показниками**

Показник	2016	2017	2018	Абсолютний приріст, 2017/2016	Абсолютний приріст, 2018/2017
1	2	3	4	5	6
Власний капітал	5217,4	3642,9	2984	-441,8	-658,9
Необоротні активи	8677,0	7002,4	6497,4	-1224,7	-505
Наявність власних коштів	-3459,6	-3359,5	-3513,4	782,9	-153,9

Продовження табл. 2.8

1	2	3	4	5	6
Наявність власних та довгострокових джерел покриття запасів	-3459,6	-3359,5	-3513,4	782,9	-153,9
Загальний розмір основних джерел покриття запасів	-3459,6	-3359,5	-3513,4	782,9	-153,9
Запаси	300,2	517,7	148,3	428,4	-369,4
Надлишок (+) або дефіцит (-) власних коштів	-3159,4	-3877,2	-3365,1	354,5	512,1
Надлишок (+) або дефіцит (-) власних та довгострокових позикових коштів	-3159,4	-3877,2	-3365,1	354,5	512,1
Надлишок (+) або дефіцит (-) основних джерел покриття запасів	-3159,4	-3877,2	-3365,1	354,5	512,1
Фінансовий стан	Кризовий	Кризовий	Кризовий		

Розрахунок абсолютних показників фінансової стійкості ДП фірми «Екотехніка-М» свідчить, що в першому досліджуваному році підприємство відчуває нестачу власних оборотних коштів і довгострокових позикових коштів для формування запасів. Це створює ризики фінансової стійкості, адже через обмеження короткострокових позикових джерел фінансування, підприємство не може створювати резерви сировини, товарів і матеріалів для безперебійної роботи. Тому визначаємо тип фінансової стійкості досліджуваного підприємства – кризовий стан. В 2016 році підприємство відчуває нестачу власних оборотних коштів і довгострокових позикових коштів для формування запасів у розмірі -4231,7 тис.грн. На кінець досліджуваного періоду ситуація сформувалася наступна: -3877,2 тис.грн. – сума власних оборотних коштів і довгострокових позикових коштів, якої не вистачає для фінансування запасів. Тобто в підприємства кризовий фінансовий стан.

На кінець 2018 року нестача власних та довгострокових джерел фінансування запасів зменшилася порівняно з попередніми роками. Ця позитивна тенденція (зменшення нестачі власних та довгострокових джерел

покриття запасів у звітному порівняно з попередніми роками), вказує на спроби управлінського персоналу товариства так спланувати фінансову стратегію розвитку підприємства, щоб у перспективі його запаси були сформовані тільки за рахунок основних джерел їх покриття. Разом з тим, відмітимо, що управлінський персонал товариства протягом аналізованого періоду не залучав довгострокових та короткострокових кредитів, тому загальна сума основних джерел покриття запасів підприємства була меншою за їхню величину.

Таким чином, розрахунок абсолютних показників фінансової стійкості ДП фірми «Екотехніка-М» свідчить про те, що протягом досліджуваного періоду фінансовий стан організації – кризовий. Разом з тим, зазначимо, що кризовий фінансовий стан підприємства обумовлений не такими сигналами прояву фінансової кризи в діяльності підприємства, як, наприклад, тривале генерування чистих збитків від здійснення господарської діяльності та ін., а лише тим, що управлінський персонал підприємства не залучав довгострокових та короткострокових кредитів, що вказує на те, що менеджмент товариства не бажав збільшувати ризик його господарської діяльності.

Отже, упродовж 2016-2018 рр. спостерігаємо скорочення загальних активів ДП фірми «Екотехніка-М» на 1950 тис. грн. або на 20,58%. Варто відзначити, що скорочення активів балансу ДП фірми «Екотехніка-М» було здійснено у зв'язку із зменшенням величини необоротних активів. Також варто відзначити, що упродовж 2016–2018 рр. спостерігаємо скорочення загального капіталу ДП фірми «Екотехніка-М», що сталося у зв'язку із зменшенням власного капіталу на підприємстві.

Однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є його фінансова стійкість. У табл. 2.9 наведено результати всебічного аналізу показників фінансової стійкості ДП фірми «Екотехніка-М».

Таблиця 2.9

**Динаміка показників, що характеризують фінансову стійкість ДП фірми
«Екотехніка-М», 2016-2018 роки**

Показники	Значення			2018 / 2016 рр.
	2016	2017	2018	
1	2	3	4	5
Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,109	0,111	0,193	0,084
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	0,127	0,23	0,226	0,099
Власний оборотний капітал	-4142,4	-3359,5	-3513,4	629
Оборотність дебіторської заборгованості	3,167	9,468	7,199	4,032
Оборотність кредиторської заборгованості	0,698	1,129	1,046	0,348
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	115	39	51	-64
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	523	323	349	-174
Оборотність постійних активів	0,357	0,616	0,717	0,36
Оборотність активів	0,318	0,557	0,623	0,305
Оборотність чистих активів	0,649	1,278	1,423	0,774
Оборотність товарно-матеріальних запасів	32,658	12,737	11,206	-21,452
Період обороту товарно-матеріальних запасів, днів	11	29	33	22
Тривалість операційного циклу, днів	126	67	83	-43
Тривалість фінансового циклу, днів	-396	-256	-266	130
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,462	0,455	0,397	-0,065
Коефіцієнт фінансової залежності	2,162	2,198	2,521	0,359
Коефіцієнт заборгованості	0,538	0,545	0,603	0,065
Відношення заборгованості до власного капіталу	1,162	1,198	1,521	0,359
Рентабельність активів	4,531	0,597	0,786	-3,745
Рентабельність власного капіталу	9,371	1,302	1,841	-7,53
Рентабельність продажу	20,564	17,623	22,906	2,342
Рентабельність чистих активів	9,371	1,302	1,841	-7,53
Рентабельність оборотних активів	59,368	102,797	109,221	49,853

Отже, за 2016-2018 рр. коефіцієнт проміжної ліквідності збільшився на 0,084. Підприємство упродовж 2016-2018 рр. неспроможне погасити свої зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних оборотних коштів – грошових коштів та їх еквівалентів, фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості. Упродовж 2016-2018 рр. значення коефіцієнта вважається достатнім, адже воно перевищує 0,6.

Протягом 2016-2018 рр. коефіцієнт загальної ліквідності збільшився на 0,099. Підприємство володіє значним обсягом вільних ресурсів, які сформувалися завдяки власним джерелам. З позиції кредиторів підприємства такий варіант формування оборотних коштів є найбільш прийнятним.

Одночасно, з погляду менеджера, значне нагромадження запасів на підприємстві, відволікання коштів у дебіторську заборгованість може бути пов'язане з неефективним управлінням активами. У той же час підприємство, можливо, не повністю використовує свої можливості з одержання кредитів.

Упродовж 2016-2018 рр. спостерігаємо скорочення власного оборотного капіталу на 629 тис. грн., що вказує на недостатній обсяг власного капіталу ДП фірми «Екотехніка-М».

Варто відзначити, що коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості протягом 2016-2018 рр. зменшився на 4,032; також спостерігаємо скорочення оборотності кредиторської заборгованості на 0,348. У зв'язку із зменшенням оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей, спостерігаємо зростання середнього періоду погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей на 64 та 174 днів. Збільшення виручки від реалізації продукції вплинуло на зростання оборотності активів на 0,305. Негативною тенденцією господарської діяльності ДП фірми «Екотехніка-М» стало скорочення оборотності товарно-матеріальних запасів на 21,452. Також, варто відзначити, що протягом 2016-2018 рр. відбулося скорочення тривалості операційного циклу на 43 днів та збільшення тривалості фінансового циклу на 130 дні.

Протягом 2016-2018 рр. відбулося зменшення коефіцієнта автономії на 0,065, що пов'язано із зростанням залученого капіталу. Збільшення обсягу довгострокових та поточних зобов'язань підприємства вплинуло на зростання коефіцієнта залежності підприємства на 0,359. Зростання коефіцієнта заборгованості на 0,065 відбулося у зв'язку із залежністю підприємства від зовнішніх кредиторів. Упродовж 2016-2018 рр. відбулося збільшення коефіцієнта відношення заборгованості до власного капіталу підприємства на 0,359.

Отже, протягом 2016-2018 рр. відбулося скорочення рентабельності активів на 3,745%, що свідчить про погіршення системи відновлення економічної рівноваги ДП фірми «Екотехніка-М». Також протягом 2016-2018

пр. спостерігаємо зменшення рентабельності власного капіталу на 7,53%, що свідчить про те, що протягом 2016-2018 пр. підприємство неефективно використовує власний капітал. Негативним моментом у діяльності ДП фірми «Екотехніка-М» стало зменшення показника рентабельності чистих активів на 7,53% та збільшення рентабельності оборотних активів підприємства на 49,853%.

При керуванні різними аспектами діяльності ДП фірми «Екотехніка-М» найбільш складною і відповідальною ланкою є процес розробки комплексної системи управління капіталом організації. Основне завдання при управлінні капіталом полягає у формуванні та підтримці його оптимальної структури, яка зможе найбільш повно задовольнити стратегічні цілі підприємства. Тому проведемо розрахунок фінансового левериджу у структурі капіталу (рис. 2.4), використовуючи формулу (2.4).

Фінансовий леверидж у структурі капіталу (ФЛК):

$$\text{ФЛК} = \frac{ЗК}{ВК} \quad (2.4)$$

де ФЛК – це фінансовий леверидж у структурі капіталу;

ЗК – залучений капітал;

ВК – власний капітал.

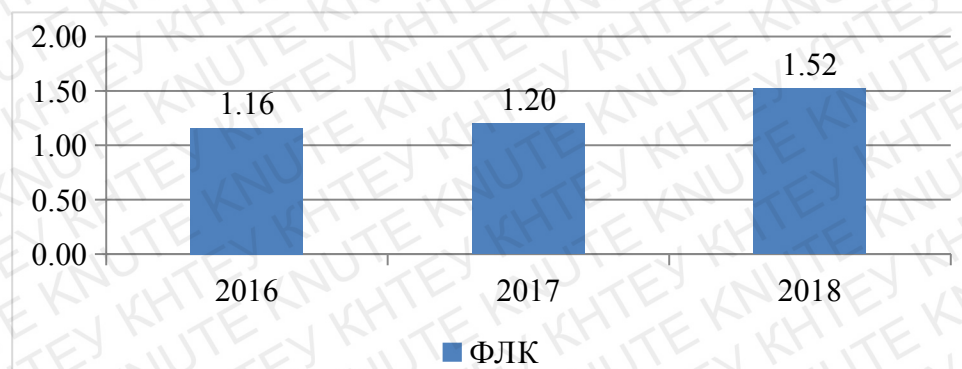

Рис. 2.4. Динаміка зміни фінансового левериджу у структурі капіталу ДП фірми «Екотехніка-М»

Отже, варто відзначити, що протягом 2016-2018 пр. розрахований показник фінансового левериджу для ДП фірми «Екотехніка-М» зростає, що

пов'язано із скороченням власного капіталу та збільшенням залученого капіталу на досліджуваному підприємстві. Як показують розрахунки фінансового левериджу у структурі капіталу ДП фірми «Екотехніка-М», у період 2016-2018 рр. досліджуване підприємство відчувало нестачу загальної суми джерел фінансування своїх активів та запасів, що негативно впливало на формування економічної стійкості.

2.4. Інтегрована оцінка економічної стійкості підприємства

Розглянемо інтегральний підхід оцінювання економічної стійкості Кондракова Н.П., який ґрунтується на розрахунку рейтингового числа економічної стійкості (R), що включає шість основних показників даної групи (формула 2.5):

$$R = \sqrt{K_a^2 + K_m^2 + K_{\text{вок}}^2 + K_{\text{сез}}^2 + K_{\text{чд}}^2 + K_{\text{ва}}^2}, \quad (2.5)$$

де, K_a – коефіцієнт автономії;

K_m – коефіцієнт маневреності власного капіталу;

$K_{\text{вок}}$ – коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом,

$K_{\text{сез}}$ – коефіцієнт стійкості економічного зростання, який розраховується за формулою:

$$\frac{\text{Чистий прибуток} - \text{Дивіденти виплачені акціонерам}}{\text{Власний капітал}}, \quad (2.6)$$

$K_{\text{чд}}$ – коефіцієнт чистого доходу, розрахунок якого здійснюється за таким

алгоритмом:

$$\frac{\text{Чистий прибуток} + \text{Амортизація}}{\text{Дохід від реалізації продукції}}, \quad (2.7)$$

$K_{\text{ва}}$ – коефіцієнт співвідношення виробничих активів до вартості майна.

Рейтингове число визначається за минулий період (R_0) і за звітний період (R_1). Якщо $R_1 > R_0$, то економічна стійкість підприємства покращується, і навпаки.

У табл. 2.10 проведемо розрахунок рейтингового числа економічної стійкості (R) ДП фірми «Екотехніка-М».

Таблиця 2.10

**Розрахунок рейтингового числа економічної стійкості (R) ДП
фірми «Екотехніка-М»**

Показники	Роки			Абсолютний приріст, 2018 / 2016 рр.	
	2016	2017	2018	Абс. відх.	%
Ka^2	0,011	0,001	0,001	-0,010	0,000
Km^2	469,97 9	671,743	178311,108	201,764	177639,366
$Kвоk^2$	5,194	90,611	72,165	85,418	-18,446
$Kсез^2$	90,478	808,890	768,953	718,412	-39,938
$Kчд^2$	31,573	1,583	2,739	-29,991	1,156
$Kва^2$	0,971	0,943	0,942	-0,028	-0,001
ΣK	598,20 7	1573,772	179155,908	975,565	177582,137
R	24,458	39,671	423,268	15,213	383,597

Отже, упродовж 2016-2018 рр. розраховане рейтингове число економічної стійкості (R) ДП фірми «Екотехніка-М» збільшується, що вказує на покращення економічної стійкості підприємства. За типом фінансової стійкості ДП фірма «Екотехніка-М» за тривимірною моделлю у 2016 та 2018 рр. притаманна абсолютна економічна стійкість, адже протягом цього періоду підприємство намагається залучити додаткові позикові ресурси для підвищення рівня збуту, що зумовлює значне накопичення запасів порівняно із наявним обсягом власних грошових коштів.

За умови наявності такого фінансового стану довіра до підприємства є максимальною, імовірність повернення коштів кредиторам є високою.

Натомість, у 2017 р. для ДП фірми «Екотехніка-М» притаманна проблемна економічна стійкість, яка означає підвищений ризик неповернення коштів акціонерам, адже у випадку погіршення ринкової кон'юнктури платоспроможність суб'єкта господарювання різко знизиться.

Ще одним важливим етапом діагностики підприємства є розрахунок та аналіз основних показників ліквідності. Вони застосовуються для оцінки можливостей підприємства виконати свої короткострокові зобов'язання.

Показники ліквідності дають уявлення не тільки про платоспроможність підприємства на конкретну дату, а й у випадках надзвичайних ситуацій.

Ліквідність підприємства, як відомо, можна оперативно визначити за допомогою коефіцієнтів ліквідності на прикладі ДП фірми «Екотехніка-М» табл. 2.11.

Таблиця 2.11

**Показники ліквідності та платоспроможності ДП фірми
«Екотехніка-М» за 2016-2018 рр.**

Показник	2016	2017	2018	Абсолютний приріст, 2018/2016
1	2	3	4	5
Коефіцієнт забезпеченості:				
ліквідними активами	0,116	0,116	0,096	-0,014
швидколіквідними активами	0,097	0,107	0,059	-0,043
готовими засобами платежу	0,0003	0,000	0,0002	0,000
Загальний коефіцієнт покриття	0,246	0,224	0,177	-0,036
Проміжний коефіцієнт покриття	0,206	0,208	0,110	-0,088
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0007	0,000	0,0003	0,000
Коефіцієнт відволікання оборотних активів:				
у запаси	0,160	0,074	0,377	0,307
у дебіторську заборгованість	0,813	0,957	0,616	-0,295
Коефіцієнт участі матеріальних запасів у покритті поточних зобов'язань	0,039	0,016	0,067	0,052
Частка власного оборотного капіталу у покритті запасів	-19,092	-55,266	-12,359	40,275
Коефіцієнт маневрування	-0,676	-0,883	-0,971	-0,130

Аналізуючи показники ліквідності та платоспроможності ДП фірми «Екотехніка- М» за 2016-2018 рр. можемо зробити наступні висновки.

Загальний коефіцієнт покриття характеризує здатність підприємства за рахунок ліквідних активів покрити поточні зобов'язання. Рекомендоване значення складає більше 2 (ми маємо 0,246 -0,177 з 2016 по 2018 рр.). Для

забезпечення нормального рівня ліквідності ДП фірми «Екотехніка-М» сума оборотних активів повинна перевищувати обсяг поточних зобов'язань.

Показник абсолютної ліквідності характеризує платоспроможність підприємства на дату складання балансу і показує, яку частину короткострокових зобов'язань воно має можливість погасити негайно.

Оптимальною вважається ситуація, коли показник абсолютної ліквідності знаходиться на рівні 0,2 – 0,35. На ДП фірмі «Екотехніка-М» коефіцієнт абсолютної ліквідності становить у 2016 р. – 0,0007; у 2016 -2018 р. – 0,0003. Значення набагато менше норми, а це в свою чергу означає, що компанія не зможе вчасно погасити борги у випадку, якщо термін платежів настане незабаром. Для вирішення цієї проблеми ДП фірма «Екотехніка-М» може залучити позикові кошти, реалізувати частину зайвих активів для збільшення суми найбільш ліквідних активів.

Проміжний коефіцієнт покриття показує наскільки короткострокові зобов'язання можуть бути погашені за рахунок грошових коштів, а також дебіторською заборгованістю. Нормативне значення цього показника 0,5–0,7, а за визначенням окремих економістів – не менше 0,7–0,8. На ДП фірмі «Екотехніка-М» проміжний коефіцієнт покриття становить у 2016 р. – 0,206; у 2016р. – 0,198; у 2018 р. – 0,110. Показник нижче нормативного свідчить про проблемний стан платоспроможності, адже оборотних активів недостатньо для того, щоб відповісти за поточними зобов'язаннями. Це веде до зниження довіри до компанії з боку кредиторів, постачальників, інвесторів і партнерів. Крім цього, проблеми з платоспроможністю ведуть до збільшення вартості позикових коштів і, як результат, до прямих економічних втрат.

Коефіцієнти відволікання оборотних активів у запаси та у дебіторську заборгованість характеризують частку, яку посідають відповідні види активів підприємства у обсязі оборотних активів. Більшу частину оборотних активів підприємства складає дебіторська заборгованість (81 – 61%), значно меншу –

запаси (16 – 37%). Таким чином доля грошових коштів в складі оборотних активів є значною.

Майже вся сума поточних зобов'язань ДП фірми «Екотехніка-М» покривається за рахунок найменш ліквідної частини оборотних активів – матеріальних запасів, що значно уповільнює процес розрахунків за поточними зобов'язаннями.

Негативним явищем є відсутність на підприємстві власного оборотного капіталу. Це свідчить про те, що оборотні активи фінансуються виключно за рахунок позикового капіталу. Внаслідок цього частка власного оборотного капіталу у покритті запасів та коефіцієнт маневреності є від'ємними величинами, хоча відповідно до нормативів коефіцієнт маневрування має складати 0,4 – 0,6.

Узагальнюючи проведені розрахунки можемо констатувати, що на ДП фірмі «Екотехніка-М» спостерігається негативна ситуація зі станом ліквідності та платоспроможності.

Комплексну оцінку фінансової стійкості та стабільності функціонування ДП фірми «Екотехніка-М» слід проводити шляхом обчислення інтегрального показника рівня фінансової стійкості. Задля його визначення пропонуємо використовувати рейтингову систему оцінювання.

Рейтингова оцінка здійснюється на основі офіційної звітності, тому об'єктивність таких рейтингів значною мірою залежить від достовірності даних, за якими виконуються розрахунки, і системи використовуваних показників. Середньогалузеві показники оцінки фінансової стійкості сукупності ДП фірми «Екотехніка-М» та досліджуваних підприємств-конкурентів представлені у Додатках Г та Д.

Порівняльна комплексна оцінка фінансової стійкості підприємств-конкурентів (за даними на початок 2018 року) представлена в табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Порівняльна комплексна оцінка фінансової стійкості підприємств-конкурентів (за даними на початок 2018 року)

№ з/п	Назва підприємств	Значення інтегрального рейтингового показника	Місце (рівень фінансової стійкості)
1	ТОВ «Хвиля»	1,498	4
2	ТОВ «Кріан»	1,855	7
3	ТОВ «Грот»	2,103	8
4	ТОВ «Екотехніка-М»	1,426	3
5	ТОВ «Бріз»	1,834	6
6	ТОВ «Кристал»	1,633	5
7	ТОВ «Фрутті»	1,085	1
8	ТОВ «Діоніс»	2,296	9
9	ТОВ «Орхідея»	1,105	2

Отже, дані табл. 2.12 свідчать про те, що найбільш високий рівень фінансової стійкості у ТОВ «Фрутті» та ТОВ «Орхідея», дещо нижчий порівняно із найкращими підприємствами, проте вищий за середній рівень фінансової стійкості у ДП фірми «Екотехніка-М», ТОВ «Хвиля» та у ТОВ «Кристал». Нижче за середній за даною сукупністю підприємств-конкурентів на ринку збуту бакалійної та кондитерської продукції рівень фінансової стійкості у досліджуваного нами ТОВ «Кріан» та ТОВ «Бріз», що свідчить про фінансову залежність цих підприємств, погіршення результатів комерційної діяльності та труднощі із виконанням платіжних зобов'язань. Найгірший рівень фінансової стійкості порівняно з типовими підприємствами констатується у ТОВ «Грот» та ТОВ «Діоніс». Керівництву цих підприємств слід приділити більше уваги підвищенню рівня фінансової стійкості. Останнього можливо досягнути лише шляхом раціонального використання майна та джерел його утворення.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА «ЕКОТЕХНІКА-М»

3.1. Обґрунтування прогностичного рівня економічної стійкості ДП фірми «Екотехніка-М»

Проведене дослідження дозволило встановити, що в управлінні діяльністю ДП фірми «Екотехніка-М» і, зокрема, в управлінні фінансовим станом підприємства присутні помітні проблеми, які не дозволяють забезпечувати високий рівень ефективності господарської діяльності і стабільний розвиток. Саме тому вважаємо за необхідне розробити програму покращення фінансового стану ДП фірми «Екотехніка-М».

Програма покращення фінансового стану підприємства повинна спрямовуватися, в першу чергу, на вирішення наявних проблем. Саме тому визначимося із тими проблемами, які на сьогодні є у ДП фірми «Екотехніка-М». До їх числа належать:

- нарощування дебіторської заборгованості за продукцію, товари і послуги;
- зростання заборгованості по оплаті праці;
- значне скорочення чистого доходу від реалізації продукції;
- зниження суми чистого прибутку, а відтак, і рентабельності діяльності за показником чистого прибутку;
- фінансування поточної діяльності за рахунок коштів кредиторської заборгованості;

- значна тривалість обороту кредиторської та дебіторської заборгованостей;
- значна тривалість операційного циклу;
- наявність проблем з ліквідністю;
- відсутність власного оборотного капіталу;
- критичний тип фінансової стійкості.

Отже, ми визначилися із основними проблемами фінансового стану ДП фірми «Екотехніка-М», на цій основі сформуємо програму покращення фінансового стану підприємства в цілому та його економічної стійкості, зокрема. Для формування програми варто сформувати перелік ключових напрямів покращення фінансового стану. З нашої точки зору, такими мають стати наступні:

- удосконалення управління дебіторською заборгованістю;
- удосконалення управління кредиторською заборгованістю;
- удосконалення управління фінансуванням діяльності.

Тепер варто сформувати перелік конкретних заходів, які мають бути реалізовані у кожному з визначених напрямів задля досягнення кінцевої мети – загального покращення фінансового стану ДП фірми «Екотехніка-М» та його економічної стійкості, в тому числі. Вказаний перелік представимо у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

**Перелік завдань покращення фінансового стану ДП фірми
«Екотехніка-М»**

Напрямок	Перелік завдань для виконання

Удосконалення управління дебіторською заборгованістю	Вдосконалити кредитну політику і грошові розрахунки
	Впровадити заходи стимулювання розрахунків по факту
	Забезпечити ефективний контроль розрахунків
Удосконалення управління кредиторською заборгованістю	Розробити календар платежів та забезпечити його виконання
	Застосовувати альтернативні джерела фінансування діяльності
	Стимулювати збут, нарощуючи обсяг власних грошових коштів
Удосконалення управління фінансуванням діяльності	Вибір оптимальної стратегії фінансування оборотних активів
	Забезпечення платоспроможності
	Забезпечення прийнятного обсягу, структури і рентабельності власних оборотних коштів

Перш за все, для підвищення ефективності діяльності ДП фірми «Екотехніка-М» і покращення фінансового стану підприємства необхідно впорядкувати структуру його оборотних коштів і збільшити їх ліквідну частину за рахунок зниження сум дебіторської заборгованості.

Основними напрямками роботи ДП фірми «Екотехніка-М» стосовно зниження сум дебіторської заборгованості мають стати наступні:

- застосування ABC-методу контролю дебіторської заборгованості;
- вдосконалення кредитної політики підприємства і грошових розрахунків;
- застосування сучасних методів рефінансування дебіторської заборгованості.

Особливим завданням вдосконалення управління дебіторською заборгованістю підприємства є встановлення оптимального співвідношення між доходами від реалізації та обсягами дебіторської заборгованості. Так, як показав попередній аналіз, скорочення обсягів доходів підприємства супроводжувалося нарощуванням обсягів дебіторської заборгованості. Тобто, навіть надання значної відстрочки за платежами не стимулювало контрагентів підприємства збільшувати обсяги купівлі його продукції. Отже, цей метод не варто застосовувати, а навпаки, слід розробити заходи для

стимулювання клієнтів розраховуватися за отриману продукцію по факту її надходження.

Основний вихід із описаної ситуації, з нашої точки зору, це стимулювання максимально більшої кількості розрахунків по факту надання послуг. Зокрема, таке стимулювання можна здійснити шляхом надання певних знижок при здійсненні оплати по факту реалізації продукції, товарів і послуг, або ж взагалі наперед. Таким чином буде досягнутий довгостроковий позитивний ефект для господарської діяльності ДП фірми «Екотехніка-М».

В цьому випадку слід відзначити і те, що позитивний ефект мало рішення керівництва на перехід на часткову торгівлю товарами, придбаними для реалізації, оскільки це дозволило значним чином наростити обсяг доходів підприємства від реалізації продукції. Саме тому вважаємо за необхідне продовжувати розвивати торгівельну діяльність ДП фірми «Екотехніка-М», оскільки це дасть можливість збільшувати обсяг грошових коштів підприємства, тобто фінансових ресурсів для фінансування поточної діяльності.

Позитивним ефектом торгівельної діяльності стало також і підвищення рентабельності, тобто ефективності господарської діяльності ДП фірми «Екотехніка-М». Проте, з нашої точки зору, краще забезпечити невисокий, однак стабільний рівень рентабельності при нарощуванні збуту, збільшенні обсягів ліквідних активів і, таким чином, підвищенні платоспроможності та покращенні фінансового стану суб'єкта господарювання.

Саме тому для покращення фінансового стану ДП фірми «Екотехніка-М» пропонуємо встановити фіксовану ставку прибутковості на рівні 15 % – цього буде абсолютно достатньо для того, аби поступово розвивати діяльність і при цьому в найкоротші терміни значно покращити фінансовий стан підприємства, адже зниження цін на продукцію і товари призведе до збільшення обсягів продажів і, таким чином, збільшення обсягів коштів для фінансування поточної діяльності. Ще один важливий момент для підприємства – забезпечення прийнятної обсягу, структури і рентабельності

оборотних коштів. На стратегічну і поточну ефективність оборотних активів впливає співвідношення джерел їх фінансування. Якщо при незмінному обсязі короткострокових (поточних) зобов'язань буде зростати величина власних джерел і довгострокових позик, то фінансова стійкість і платоспроможність будуть зростати, однак буде знижуватися ефективність використання власного капіталу.

Навпаки, при незмінній величині власного капіталу і довгострокових зобов'язань зростання суми короткострокових позик у формуванні оборотного капіталу призведе до зниження суми чистого робочого капіталу. При цьому може бути досягнуто стратегічне збільшення ефекту фінансового важеля, однак внаслідок зростання обсягу поточних зобов'язань і збільшення частоти виплат боргу буде знижуватися фінансова стійкість і платоспроможність у короткостроковому періоді.

Також, оскільки одна із основних проблем підприємства полягає у неефективній політиці фінансування діяльності, важливим заходом є розробка нової політики фінансування діяльності з обґрунтуванням можливості залучення коштів з інших джерел, альтернативних дебіторській заборгованості. Зокрема, такими іншими джерелами можуть стати короткострокові банківські кредити. Звісно, на цьому етапі залучення банківських кредитів є малоімовірним внаслідок надто негативного фінансового стану ДП фірми «Екотехніка-М», однак за умови втілення заходів програми покращення фінансового стану, з початку 2019 року фінансові показники підприємства матимуть значно кращий рівень і буде можливим долучати кошти з альтернативних джерел до фінансування поточної діяльності. Це варто робити, оскільки, як свідчать результати раніше проведеного аналізу, товариство неспроможне повноцінно фінансувати поточну діяльність за рахунок власних коштів, не погіршуючи при цьому показники власної фінансової стійкості та платоспроможності.

Отже, ми визначилися із конкретними заходами програми покращення фінансового стану ДП фірми «Екотехніка-М». Тепер варто встановити відповідальних осіб за її виконання (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Відповідальні особи та терміни виконання завдань за напрямками покращення фінансового стану ДП фірми «Екотехніка-М»

Завдання	Відповідальна особа	Кінцевий термін виконання
1	2	3
Удосконалення управління дебіторською діяльністю		
Вдосконалити кредитну політику і грошові розрахунки	Фінансовий директор	01.03.2019
Впровадити заходи стимулювання розрахунків по факту	Керівник відділу збуту	01.04.2019
Забезпечити ефективний контроль розрахунків	Керівник планово-економічного відділу	01.04.2019
Удосконалення управління кредиторською заборгованістю		
Розробити календар платежів та забезпечити його виконання	Керівник планово-економічного відділу, фінансовий директор	01.03.2019
Застосувати альтернативні джерела фінансування діяльності	Фінансовий директор	31.12.2019

Продовження табл. 3.2

1	2	3
Стимулювати збут і нарощувати обсяги власних грошових коштів	Керівник відділу збуту	31.12.2019
Удосконалення управління фінансуванням діяльності	Фінансовий директор	01.03.2019
Вибір оптимальної стратегії фінансування оборотних активів		31.12.2019
Забезпечення платоспроможності		
Забезпечення прийнятності обсягу, структури і рентабельності власних оборотних коштів		31.12.2019

Основні зміни пропонується здійснювати, починаючи переважно з II кварталу 2019 року чи, як мінімум, з 1 березня 2019 року. Таким чином, менеджери ДП фірми «Екотехніка-М» матимуть час не лише на розробку нових управлінських підходів, політик, стратегій тощо, а й на обговорення їх на загальних зборах акціонерів з метою схвалення прийнятих рішень всіма власниками підприємства.

Ті ж завдання, які вимагають покращення показників діяльності підприємства і, зокрема, підвищення рівня його платоспроможності, покращення структури і підвищення рентабельності власних оборотних коштів тощо, повинні бути виконані до завершення 2019 року. Тобто мається на увазі, що результати управлінських рішень, спрямованих на виконання запропонованих завдань, повинні бути помітними вже у річній звітності ДП фірми «Екотехніка-М» за 2019 рік.

Отже, ми сформували перелік відповідальних осіб та кінцевих термінів виконання завдань кожного з напрямів програми покращення фінансового стану ДП фірми «Екотехніка-М». Деталізовані розробки стратегій, політик, управлінських методик тощо мають проводитися вже вказаними відповідальними особами чи підпорядкованим їм персоналом.

Удосконалення управління економічним потенціалом підприємства залежить від своєчасної і достовірної оцінки всіх його складових із застосуванням різноманітних методів і прийомів. Ефективність управління економічним потенціалом характеризується чотирма групами показників: платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності. Їх значення залежать від динаміки показників, які визначають обсяги доходів та прибутку підприємства, склад та структуру активів та капіталу. Враховуючи це, використання економіко-статистичного методу, що передбачає екстраполяцію значень показників безпосередньо на показники економічного потенціалу, неможливе. Оцінити прогностичні значення показників ефективності управління економічного потенціалу підприємства можливо лише за результатами розроблення планового балансу та звіту про фінансові результати підприємства.

Діяльність ДП фірми «Екотехніка-М» у 2019 р. характеризується прибутковістю на достатньому рівні і покращенням ефективності використання економічного потенціалу у 2019 р. (Додаток Б). Керівництво ДП фірми «Екотехніка-М» вбачає збереження позитивної тенденції приросту чистого доходу (виручки) від реалізації продукції, робіт, послуг, враховуючи

освоєння нових напрямів діяльності. Тому виручку від реалізації продукції ДП фірми «Екотехніка-М» у 2019 р. можна спрогнозувати наступним чином:

1. Визначення темпу росту виручки від реалізації продукції за середньо геометричною (T_{np}):

$$T_{np} = \sqrt{\frac{4840,2}{4692,6}} = 1,02$$

2. При розрахунку чистого доходу (виручки) від реалізації продукції ДП фірми «Екотехніка-М» ми застосовували середній темпу росту.

Собівартість реалізованої продукції приймаємо на рівні її частки у виручці від реалізації продукції 2018 р. – 77,09%.

Валовий прибуток ДП фірми «Екотехніка-М» у 2019 р. становитиме:

$$4889,57 - 3769,37 = 1120,2 \text{ тис. грн.}$$

ДП фірма «Екотехніка-М» планує зберегти тенденцію щодо інших показників фінансово-господарської діяльності підприємства. Тому всі інші показники у 2019 р. можна визначити за аналогічною методикою, як і виручку від реалізації:

Таким чином, ДП фірма «Екотехніка-М» отримає такий фінансовий результат до оподаткування в розмірі 14693,61 тис. грн, а чистий прибуток - 12048,76 тис. грн.

Інформацію щодо обсягів реалізації ДП фірми «Екотехніка-М» та фінансових результатів у прогнозованому 2019 р. наведено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

**Динаміка обсягів реалізації та фінансових результатів ДП фірми
«Екотехніка-М» у 2018–2019 р., тис. грн.**

Показник	2018 р. (поточний)	2019 р. (плановий)	Абсолютний приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	4840,20	4889,57	+49,37	+1,02
Собівартість реалізованої продукції	3731,50	3769,37	+37,87	+1,01
Валовий прибуток	1108,70	1120,20	+11,50	+1,04
Витрати з податку на прибуток	13,39	27,05	+13,66	+102,00

Чистий фінансовий результат (прибуток)	61,01	100,35	+39,34	+64,48

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції збільшиться в ДП фірми «Екотехніка-М» в плановому році на 49,37 тис. грн., валовий прибуток збільшиться на 11,50 тис. грн., а чистий прибуток зросте на 39,34 тис. грн.

Використання чистого прибутку для підвищення економічного потенціалу ДП фірми «Екотехніка-М» стане значним резервом його нарощення, однак потрібно також врахувати і ефективність використання ресурсів.

Розрахуємо чистий капіталізований прибуток в 2019 р. та прибуток, спрямований на споживання. Для розрахунку розподілу прибутку необхідно визначити коефіцієнт його капіталізації у 2019 р. і, відповідно до нього, обрахувати суми чистого прибутку, що спрямовуються до фонду споживання та нагромадження:

1. Коефіцієнт капіталізації чистого прибутку = (Нерозподілений прибуток на 31.12.2018 – Нерозподілений прибуток на 01.01.2018) *100 / Чистий прибуток 2018 р. Коефіцієнт капіталізації становить 14,25%.

2. Прогнозуємо розподіл прибутку у 2019 р., виходячи з планового коефіцієнта капіталізації. Чистий прибуток (капіталізований) буде складати 100,35 тис. грн., чистий на споживання) – 14,2 тис. грн.

Наступним етапом щодо планування фінансово-господарської діяльності підприємства є розрахунок планових значень активів ДП фірми «Екотехніка-М». Планування обсягів нематеріальних активів ДП фірми «Екотехніка-М» у 2019 р. здійснено методом прямих техніко-економічних розрахунків за окремими статтями.

Підприємство наступного року планує придбання нематеріальних активів, в результаті їх загальний обсяг за первісною вартістю становитиме 5 тис. грн. Відповідно їх значення на кінець планового періоду будуть дорівнювати залишковій вартості, для визначення якої необхідно здійснити

нарахування сум амортизації. Підприємство в своїй практиці використовує прямолінійний метод нарахування амортизації.

Таким чином, плановий обсяг необоротних активів на кінець планового періоду становитиме 303,0 тис. грн. (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

**Обсяг необоротних активів ДП фірми «Екотехніка-М» на кінець
планового періоду, тис. грн.**

Необоротні активи	Сума необоротних активів на кінець планового періоду
Нематеріальні активи	0
Основні засоби	6563,7
залишкова вартість	20240,4
первісна вартість	13676,7
Всього необоротні активи	6563,7

Обґрунтування планового обсягу оборотних активів підприємства здійснюється з використанням економіко-статистичного методу. Але просте перенесення темпів зростання обсягу оборотних активів є не коректним, оскільки зміна їх обсягів має безпосередній взаємозв'язок з обсягами діяльності підприємства. Тому перенесення тенденцій зміни обсягів оборотних активів доцільно провести у взаємозв'язку з обсягами діяльності підприємства. Це забезпечується завдяки використанню періоду обороту за окремими статтями оборотних активів.

Базова формула для розрахунку планового обсягу оборотних активів на основі періоду обороту:

$$OA_{i_{пл}} = PO_{i_3} \cdot OD_{одн_{пл}} \quad (3.1)$$

де $OA_{i_{пл}}$ – і-та стаття оборотних активів у плановому періоді, тис.грн;
 PO_{i_3} – період обороту і-ї статті оборотних активів у звітному
 період, дні;

$OD_{одн_{пл}}$ – одnodенний обсяг діяльності у плановому періоді, тис.грн.

У цій формулі в розрахунку одnodенного обсягу діяльності, як і періоду обороту окремих статей оборотних активів, використовується чистий дохід чи собівартість реалізованих товарів (робіт, послуг).

Проміжні результати розрахунків періодів обороту окремих складових оборотних активів представлено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Період обороту оборотних активів ДП фірми «Екотехніка-М» у звітному періоді, дні

Показники	Період обороту у звітному році
Запаси	149,8
Дебіторська заборгованість	872,2
Гроші та їх еквіваленти	10,0

Результати обґрунтування планового обсягу оборотних активів представлено у табл. 3.6.

Таблиця 3.6

**Результати розрахунку планових обсягів оборотних активів
ДП фірми «Екотехніка-М» у 2019 році, тис.грн.**

Статті активів	На кінець планового періоду
Запаси	149,8
Дебіторська заборгованість	872,2
Гроші та їх еквіваленти	10,0
Усього оборотних активів	1036,9

Плановий обсяг активів підприємства є сумою планових обсягів необоротної та оборотної складових та становить 1036,9 тис. грн.

Обґрунтування планового обсягу власного капіталу здійснюється з використанням методу прямих техніко-економічних розрахунків. У плановому періоді на підприємстві не передбачаються зміни обсягів статутного, капіталу в дооцінках, додаткового та резервного капіталу, тобто їх обсяги в цьому періоді залишаться рівними обсягам звітного періоду. Запланований нерозподілений прибуток планується з урахуванням його капіталізації.

Наступним кроком в обґрунтуванні планового обсягу капіталу є визначення планового обсягу поточних зобов'язань, зокрема тієї їх складової, яка має безпосередній взаємозв'язок з обсягами реалізації продукції: Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Визначення її планового обсягу доцільно здійснити у взаємозв'язку з обсягами виручки від реалізації продукції за собівартістю: на основі часу обороту кредиторської заборгованості у звітному періоді. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості ДП фірми «Екотехніка-М» у звітному періоді складе 76,63 днів. Період обороту окремих складових кредиторської заборгованості розраховується за допомогою ділення середнього значення обсягу кредиторської заборгованості на обсяг собівартості реалізованої продукції і множення отриманого результату на 360 днів.

Базова формула для розрахунку планового обсягу кредиторської заборгованості за окремими її складовими є такою:

$$KZi_{пл} = POi_z \cdot OCодн_{пл}, \quad (3.2)$$

де $KZi_{пл}$ – i -та стаття кредиторської заборгованості у плановому періоді, тис.грн;

POi_z – період обороту i -ї статті кредиторської заборгованості у звітному період, дні;

$OCодн_{пл}$ – одноденний обсяг реалізації продукції за собівартістю у плановому періоді, тис.грн.

Отже, плановий обсяг кредиторської заборгованості підприємства у плановому періоді дорівнює 4586,1 тис. грн.

Результати планових розрахунків окремих складових балансового плану підприємства можна представити в агрегованому вигляді у формі табл.

3.7.

Таблиця 3.7

**Агрегований балансовий план ДП фірма «Екотехніка-М» у 2019 р.,
тис.грн**

Актив	Пасив

Стаття	Сума	Стаття	Сума
Необоротні активи	6563,7	Власний капітал	3014,4
Оборотні активи, всього, в т.ч.	1036,9	Поточні зобов'язання	4586,1
Запаси	149,8		
Дебіторська заборгованість	872,2		
Гроші та їх еквіваленти	10,0		
Усього активів	7600,5	Усього капіталу	7600,5

Таким чином, відповідно до запланованих обсягів діяльності у 2019 р. ДП фірма «Екотехніка-М» зберігає власну незалежність від позикових джерел фінансування, проте це говорить про відносну неефективність використання економічного потенціалу підприємства і незбалансованість структури його капіталу. Загалом відбудеться нарощення економічного потенціалу ДП фірма «Екотехніка-М» за умови, що маркетинговий відділ підприємства надав обґрунтовану інформацію щодо перспектив нарощення обсягів діяльності на перспективу.

3.2. Напрями відновлення економічної рівноваги підприємства

Відновлення економічної рівноваги є складним процесом у фінансово-господарській діяльності ДП фірма «Екотехніка-М». Необхідно визначити такі найважливіші принципи відновлення економічної рівноваги в ДП фірма «Екотехніка-М»:

Рис. 3.1. Найважливіші принципи відновлення економічної рівноваги ДП фірми «Екотехніка-М» (розроблено автором за [41, с. 183])

Так, серед вищенаведених принципів відновлення економічної рівноваги ДП фірми «Екотехніка-М» потрібно виділити такий принцип, як достовірність, адже інформація, яка надається у фінансових звітах, повинна бути адекватна і розрахована на однозначне тлумачення її користувачами, містити доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень, а також дає можливість вчасно оцінити минулі, сучасні та майбутні події.

В умовах фінансової кризи та соціально-політичної нестабільності перед підприємствами постає задача забезпечення ефективного функціонування. Вважається, що підприємство є фінансово стійким, якщо його власні кошти покривають не менше ніж половину всіх фінансових ресурсів, а також воно вчасно і в повному обсязі розраховується за своїми зобов'язаннями. Проблеми ризику повинні розглядатися та враховуватися не лише на прикінцевих етапах процесу управління фінансовою стійкістю, а й на етапі діагностування проблеми під час формування та структуризації цілей. Ступінь допустимого ризику зниження величини власного капіталу ДП фірми «Екотехніка-М» визначається з урахуванням таких параметрів, як обсяги основного та власного капіталу, торговельного потенціалу, а також рівня рентабельності тощо (Додаток В).

Так, підвищення рівня платоспроможності ДП фірми «Екотехніка-М» залежить від поліпшення результатів його торгівельної та комерційної діяльності. Водночас надійний фінансовий стан залежить також і від раціональної організації використання фінансових ресурсів. Тому за умов ринкової економіки здійснюється не тільки оцінка активів і пасивів балансу, а й поглиблений щоденний аналіз стану і використання господарських засобів.

Для проведення оптимізації структури капіталу підприємства ДП фірми «Екотехніка-М» за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності використовується механізм фінансового левериджу (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Розрахунок коефіцієнта фінансової рентабельності за різних значень коефіцієнта фінансового левериджу ДП фірми «Екотехніка-М»

Показники	Варіанти розрахунку				
	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5	6
Сума власного капіталу, тис. грн.	775,6	775,6	775,6	775,6	775,6
Можлива сума позикового капіталу, тис. грн.	193,9	387,8	775,6	1163,4	1551,2
Загальна сума капіталу, тис. грн.	969,5	1163,4	1551,2	1939,0	2326,8
Коефіцієнт фінансового левериджу, %	0,25	0,5	1,0	1,5	2,0
Коефіцієнт рентабельності активів, %	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Ставка відсотка за кредит без ризику, %	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Премія за ризик, %	-	0,5	1,0	1,5	2,0
Ставка відсотка за кредит з врахуванням ризику, %	8,0	8,5	9,0	9,5	10,0
Сума валового прибутку без відсотків за кредит, тис. грн.	96,9	116,3	155,1	193,9	232,7
Сума сплачених відсотків за кредит, тис. грн.	15,5	32,9	69,8	110,5	155,1
Сума валового прибутку з врахуванням сплати відсотків за кредит, тис. грн.	81,4	83,4	85,3	83,4	77,6
Ставка податку на прибуток, %	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
Сума податку на прибуток, тис. грн.	14,6	15,0	15,4	15,0	14,0
Сума чистого прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства, тис. грн.	66,8	68,4	69,9	68,4	63,6
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (фінансової рентабельності), %	8,61	8,82	9,01	8,82	8,20

Як видно з даних табл. 3.8, більший коефіцієнт фінансової рентабельності досягається при коефіцієнті фінансового левериджу 1,0.

Фінансові ресурси займають особливе місце серед інших видів ресурсів, тому що вони можуть бути безпосередньо і з мінімальними втратами часу трансформовані в будь-який інший вид ресурсів. Як правило, це сукупність власних грошових доходів і надходжень ззовні (привернуті і позикові засоби), що знаходяться у розпорядженні суб'єкта господарювання і призначених для виконання фінансових зобов'язань підприємства, фінансування поточних витрат, пов'язаних із розширенням виробництва й економічним стимулюванням.

Процес оптимізації структури капіталу підприємства ДП фірми «Екотехніка-М» за критерієм мінімізації його вартості ґрунтується на попередній оцінці вартості власного і позикового капіталу за різних умов

його залучення і здійсненні багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

Розрахунок середньозваженої вартості капіталу за різної його структури

Показники	Варіанти розрахунку				
	1	2	3	4	5
Загальна потреба в капіталі, %	100	100	100	100	100
Варіанти структури капіталу, %:					
- власний капітал, %	30	40	50	70	80
- позиковий капітал, %	70	60	50	30	20
Рівень можливих дивідендних виплат, %	7,0	7,5	8,0	8,5	9,0
Рівень ставки відсотку за кредит з врахуванням премії за ризик, %	11,0	10,0	9,0	8,0	7,0
Ставка податку на прибуток, %	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Податковий коректор, %	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Рівень ставки відсотка за кредит з врахуванням податкового коректора, %	8,25	7,5	6,75	6,0	5,25
Вартість складових частин капіталу, %:					
- власної частини капіталу, %	2,1	3,0	4,0	5,9	7,2
- позикової частини капіталу, %	5,8	4,5	3,4	1,8	1,0
Середньозважена вартість капіталу, %	7,9	7,5	7,4	7,7	8,2

Як видно з приведених у табл. 3.9 даних, мінімальна середньозважена вартість капіталу досягається при відношенні власного і позикового капіталу в пропорції 50 : 50. Така структура капіталу дозволяє максимізувати реальну ринкову вартість підприємства ДП фірма «Екотехніка-М» (за інших рівних умов).

Стратегічний механізм відновлення економічної рівноваги є винятково наступальною стратегією фінансового розвитку, яка забезпечує оптимізацію необхідних фінансових параметрів з метою прискорення економічного зростання підприємства. Тобто стратегічний механізм фінансової стабільності – це система заходів, спрямованих на підтримання. Мета цього етапу відновлення економічної рівноваги вважається досягнутою, якщо в результаті прискорення темпів економічного розвитку підприємства забезпечується відповідне зростання його ринкової вартості.

Узагальнення отриманої інформації є теоретичним підґрунтям для подальшого розвитку проблематики механізмів ефективного антикризового

управління ДП фірми «Екотехніка-М» та інших підприємств, що працюють в сучасних ринкових умовах України.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Отже, за результатами проведеного дослідження варто зробити відповідні висновки:

- Визначено, що економічна стійкість – це стан активів (пасивів) підприємства, який гарантує йому постійну платоспроможність; характеризує ступінь фінансової незалежності підприємства, прибутковості, фінансової рівноваги протягом тривалого періоду, незважаючи на вплив внутрішніх і зовнішніх факторів.
- Досліджено, що фактичне значення інтегрального показника техніко-технологічної стабільності побудови організаційної структури управління на досліджуваному підприємстві не відрізняється від нормативного, а від еталонного – на 0,19 пункти, або на 9,8%, що є достатньо позитивним для діяльності підприємства. Рівень споживчої ефективності ДП фірма «Екотехніка-М» в конкурентних умовах функціонування повністю відповідає нормативним параметрам і наближається до повного задоволення споживачів. Маючи необхідне обладнання, площі для виробництва та попиту, керівництву компанії необхідно звернути увагу на збільшення виробничої потужності.
- Дослідження показало, що упродовж 2016–2018 рр. спостерігаємо скорочення загального капіталу ДП фірми «Екотехніка-М» на 1950 тис. грн, або на 20,58%, що сталося у зв'язку із зменшенням інших поточних зобов'язань на 482,6 тис. грн. або на 37,40%. Також, у 2018 р., порівняно з 2016 р., відбулося зменшення власного капіталу підприємства на 2233,4 тис. грн. або на 42,81%.
- Досліджено, що протягом 2016-2018 рр. розрахований показник фінансового левериджу для ДП фірма «Екотехніка-М» зростає, що пов'язано із скороченням власного капіталу та збільшенням залученого капіталу на досліджуваному підприємстві. Як показують розрахунки фінансового левериджу у структурі капіталу ДП фірма «Екотехніка-М», у період 2016-

2018 рр. досліджуване підприємство відчувало нестачу загальної суми джерел фінансування своїх активів та запасів, що негативно впливало на формування економічної стійкості.

- Проаналізовано, що упродовж 2016-2018 рр. розраховане рейтингове число фінансової стійкості (R) для ДП фірма «Екотехніка-М» збільшується, що вказує на покращення фінансової стійкості підприємства. За типом фінансової стійкості ДП фірма «Екотехніка-М» за тривимірною моделлю у 2016 та 2018 рр. приманна абсолютна фінансова стійкість, адже протягом цього періоду підприємство намагається залучити додаткові позикові ресурси для підвищення рівня збуту, що зумовлює значне накопичення запасів порівняно із наявним обсягом власних грошових коштів. За умови наявності такого фінансового стану довіра до підприємства є максимальною, імовірність повернення коштів кредиторам є високою.

- Відповідно до запланованих обсягів діяльності у 2019 р. ДП фірма «Екотехніка-М» зберігає власну незалежність від позикових джерел фінансування, проте це говорить про відносну неефективність використання економічного потенціалу підприємства і незбалансованість структури його капіталу. Загалом відбудеться нарощення економічного потенціалу ДП фірма «Екотехніка-М» за умови, що маркетинговий відділ підприємства надав обґрунтовану інформацію щодо перспектив нарощення обсягів діяльності на перспективу.

- Обґрунтовано, що мінімальна середньозважена вартість капіталу досягається при відношенні власного і позикового капіталу в пропорції 50 : 50. Така структура капіталу дозволяє максимізувати реальну ринкову вартість підприємства ДП фірма «Екотехніка-М» (за інших рівних умов).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абалкін Л. В., Аксьонов В. В., Алтухов Ю.П. Нова парадигма сталого розвитку, комплексні дослідження проблем сталого розвитку. / Л. В. Абалкін, В. В. Аксьонов, Ю. П. Алтухов. – М: Академія, 2010. – 458 с.
2. Алексеєнко Л. М. Управління структурою капіталу підприємства / Л. М. Алексеєнко, Д. М. Любінецький // Наука й економіка. – 2011. – № 2 (22). – С. 132–136.
3. Александрова М. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. для студ. екон. спец. всіх форм навч. / М. М. Александрова, Н. Г. Виговська, Г. Г. Кірейцев, О. М. Петрук, С. О. Маслова ; за ред. Г. Г. Кірейцева. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К. : ЦУЛ, 2013. – 268 с.
4. Ареф'єва О.В. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення / О. В. Ареф'єва, Д. М. Городинська // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 8 (86). – С. 83-90.
5. Анохин С.Н. Методика моделирования экономической устойчивости промышленных предприятий в современных условиях. – Саратов: Саратов. гос. техн. ун-т, 2000. – 40 с.
6. Балабанов І. Т. Фінансовий менеджмент. / І. Т. Балабанов. – М: Фінанси і статистика. – 2011. – 224 с.
7. Башнянин Г. І. Фінансова стійкість суб'єктів господарювання та шляхи її покращення / Г. І. Башнянин, І. В. Лінтур // Гроші, фінанси і кредит. – 2015. – Випуск 1. – С. 65–68.
8. Білик М. Д. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк та ін. – К. : КНЕУ, 2015. – 592 с.
9. Галько Л. Р. Забезпечення та підтримка економічної стійкості промислового підприємства : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.04 / Галько Л. Р. ; НАН України, Ін-т пробл. ринку та екон.-екол. дослідж. – О. - 2010. – 20 с.

10. Гапак Н.М., Капштан С.А. Особливості визначення фінансової стійкості підприємств // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія Економіка. – Вип. (42). – 2014. – С. 191-196.

11. Глазко Н.Д., Грубеляс О.І. Порівняльна характеристика фінансової стійкості підприємства // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. – 2012. – №1 (56) Том 3. – С. 37-42.

12. Гончарова А.І. Відновлення платоспроможності підприємства: модель оздоровлення фінансів / А.І. Гончарова // Фінанси. – 2014. – № 8. – С. 68-78.

13. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст. 144 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

14. Грабовецький Б. Є. Фінансовий аналіз та звітність. Частина 2 : навчальний посібник / Б. Є. Грабовецький, І. В. Шварц. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 161 с.

15. Гринкевич С. С. Економічні основи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових перетворень / С. С. Гринкевич // Науковий вісник НЛТУ України. – 2015. – Вип. 18.5 – С. 110–114.

16. Дегтярьова В. М. Фінансовий аналіз : навчально-методичний посібник / В. М. Дегтярьова, К. Ю. Мамченко. – Донецьк : ДонДУУ, 2011. – С. 186–187.

17. Дем'яненко І. В. Фінансова стійкість підприємства та її регулювання / І. В. Дем'яненко // Фінанси України. – 2012. – № 5. – С. 127–129.

18. Докієнко Л. М. Удосконалення процесу управління фінансовою стійкістю підприємств промисловості як необхідна передумова підвищення їх конкурентоздатності / Л. М. Докієнко // Вісник Національного

університету водного господарства та природокористування. Зб. наук. праць. – 2014. – Вип. 4 (28). – С. 76–90.

19. Домбровська Л. В. Зміцнення фінансової стійкості підприємства шляхом оптимізації структури капіталу [Електронний ресурс] / Л.В. Домбровська // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2014. – № 2. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2731>

20. Донченко Т. В. Теоретичні основи формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства / Т. В. Донченко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 1. – Т. 1. – С. 23–27.

21. Дуброва Н. П. Зміцнення фінансової стійкості підприємства шляхом підвищення прибутковості / Н. П. Дуброва // Международный научный журнал «Интернаука». – 2017. – № 2 (24). – С. 89–92.

22. Єсєцьких С. Я. Оцінювання фінансової стійкості підприємства на основі темпових показників ефективності його розвитку / Світлана Яківна Єсєцьких // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 18. – № 1. – С. 183-187.

23. Іванов В. Л. Управління економічною стійкістю промислових підприємств (на прикладі підприємства машинобудівного комплексу) : монографія / В. Л. Іванов. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2010. – 266 с.

24. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

25. Кремень В. М. Оцінювання фінансової стійкості підприємства / В. М. Кремень, С. Я. Щепетков // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 1. – С. 107-115.

26. Лисевич С.Г., Веліканова В.К., Управління фінансовою стійкістю та фактори, що впливають на неї // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.2/211.pdf>

27. Ломачинська І. А. Формування джерел фінансового забезпечення розвитку суб'єктів малого підприємництва / І. А. Ломачинська // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2012. – Т. 17. – Вип. 3-4. – С. 37-43.

28. Мартинюк Л. А. Сучасний стан фінансового забезпечення малого бізнесу в Україні / Л. А. Мартинюк // Конкурентний розвиток підприємництва в Україні : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2012. – С. 136-141.

29. Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні складові оцінки фінансового стану підприємства / В. С. Марцин // Економіка. Фінанси. Право. – 2008. – N 7. – С. 26 – 30.

30. Мельник Г.Г. Методи та моделі оцінки фінансової стійкості підприємств регіону в антикризовому управлінні / Г.Г. Мельник // Економічний вісник Донбасу.– 2011. – №3. – с. 108-111.

31. Омецінська І. Оцінка фінансової стійкості підприємств будівельної галузі на основі аналізу структури власного капіталу та зобов'язань / І. Омецінська // Економічний аналіз – 2008. – № 3. – С. 209 – 212

32. Податковий кодекс України від 02.12.2012 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2013. – № 13-14, № 15-16, № 17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

33. Романко О.П., Савчин І.З. Класифікація факторів впливу на економічну стійкість підприємств / Романко О.П., Савчин І.З. // Кримський економічний вісник. – 2013. – Вип. 2 (03). – С. 126-129.

34. Скриньовський Р.М. Діагностика економічної стійкості підприємства і роль інформації та комунікації в контексті стійкості динамічної рівноваги, функціонування та розвитку / Скриньовський Р.М., Максимчук Я.С., Харук К.Б. – Проблеми економіки - № 3 – 2015

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.problecon.com/export_pdf/problems-ofeconomy-2015-3_0-pages-162_168.pdf

35. Смачило В. В. Оцінка фінансової стійкості підприємств / В. В. Смачило, Ю. В. Будникова // Економічний простір. – 2008. – №20/2. – С.266 – 275.

36. Татарінов Р.В. Інформаційна база визначення фінансової стійкості підприємства // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. – 2013. – №5. – с. 250-256.

37. Тридід О. М. Оцінювання фінансової стійкості підприємства: монографія / О. М. Тридід, К. В. Орехова. – К. : Вид-во Університету БС НБ України, 2010. – 143 с.

38. Фінанси підприємств : підручник / Мін-во освіти і науки України, КНЕУ ; ред. А. М. Поддєрьогін. – 6-е вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2006. – 552 с.

39. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. – 2-е вид., без змін. – К. : КНЕУ, 2007. – 592 с.

40. Фінанси підприємств : Підручник / Кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 5-те вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ. – 2004. – 526 с.
Финк Т. А. Малый и средний бизнес: зарубежный опыт развития / Т. А. Финк // Молодой ученый. – 2012. – № 4. – С. 177-181.

41. Фінансова стратегія та її роль у розвитку підприємства / В. А. Янковська // Вісник НТУ «ХП». Серія : Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. – Харків : НТУ «ХП». – 2015. – № 50(1023). – С. 182–187.

42. Хаванова М. С. Зв'язок фінансової стратегії з іншими ключовими стратегіями корпорації / М. С. Хаванова // Бізнес Інформ. – 2012. – № 12. – С. 229–233.

- 43.** Химич І. Фінансова стратегія як елемент фінансової стабільності підприємства / І. Химич // Галицький економічний вісник. – 2015. – № 4 (43). – С. 158-164.
- 44.** Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник. / Ю.С. Цал-Цалко–К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
- 45.** Чечетова Н. Ф. Фінансова стійкість регіональної економічної системи: методологія і практика : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня д-ра екон. наук: спец. 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка Н.Ф. Чечетова; Донецький державний університет управління, 2011. – 40 с.
- 46.** Шаблиста Л. М. Фінансова стійкість підприємства: сутність і методи оцінки / Л. М. Шаблиста // Економіка і прогнозування. – 2006. – N 2. – С. 46 – 58.
- 47.** Шандова Н. В. Управління процесами розвитку підприємств / Н. В. Шандова // Економічний простір. – 2011. – № 21. – С. 276-282.
- 48.** Школьник І. О. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / І. О. Школьник, І. М. Боярко, Б. І. Сюркало. – Суми : Університетська книга, 2013. – 267 с.
- 49.** Янковська В. А. Фінансова стратегія та її роль у розвитку підприємства / В. А. Янковська // Вісник НТУ «ХПІ». – 2015. – № 50. – С. 182–187.
- 50.** Ячменьова В.М. Стійкість діяльності промислових підприємств: монографія / В.М. Ячменьова. – Сімферополь: АРИАЛ, 2010. – 470 с.
- 51.** Офіційний сайт ДП фірми «Екотехніка-М» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eko.ua>

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність ДП фірми «Екотехніка – М»

		КОДИ
Підприємство	ДОЧІРНЄ ПІДПРИЄМСТВО ФІРМА "ЕКОТЕХНІКА-М"	за ЄДРПОУ 24363204
Територія	8038600000	за КОАТУУ 8038600000
Організаційно-правова форма господарювання	120	за КОПФГ 120
Вид економічної діяльності	10.72 10.83 10.84 46.39 46.90	за КВЕД 10.72 10.83 10.84 46.39 46.90
Середня кількість працівників, осіб	634	
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком	
Адреса, телефон:	м. Київ, просп. Палладіна, 44, к. 104. 490-97-63	

Фінансова звітність ДП фірми «Екотехніка – М» на 2015р.

Баланс малого підприємства (спрощений) на 31.12.2015 р.			
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010	8677,0	7953,3
- первісна вартість	1011	17857,8	18412,0
- знос	1012	-9180,8	-10458,7
Інші необоротні активи	1090	0,0	0,0
Усього за розділом I	1095	8677,0	7953,3
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	300,2	51,1
Поточна дебіторська заборгованість	1155	469,7	1312,3
Гроші та їх еквіваленти:	1165	6,0	0,5
Інші оборотні активи	1190	20,9	30,3
Усього за розділом II	1195	796,8	1394,2
Баланс	1300	9473,8	9347,5

Продовження додатку А

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	3854,4	3541,7
Резервний капітал	1415	577,7	478,3
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	785,3	685,9
Усього за розділом I	1495	5217,4	4705,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: товари, роботи, послуги	1615	2925,9	3200,1
- розрахунками з бюджетом	1620	8,2	4,9
- розрахунками зі страхування	1625	10,3	9,0
- розрахунками з оплати праці*	1630	21,6	18,3
Інші поточні зобов'язання	1690	1290,4	1409,3
Усього за розділом III	1695	4256,4	4641,6
Баланс	1900	9473,8	9347,5
Звіт про фінансові результати за 1 квартал 2015 р.			
Форма № 2-мс			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3781,3	4689,9
Інші доходи	2160	0	0
Разом доходи (2000 + 2240)	2280	3781,3	4689,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-3249,8	-3860,4
Інші витрати	2165	-18,3	-21,4
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	-3268,1	-3881,8
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	513,2	808,1
Податок на прибуток	2300	92,4	145,5
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	0	0
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	420,8	662,6

Продовження додатку А

Фінансова звітність ДП фірми «Екотехніка – М» на 2016р.

Баланс малого підприємства (спрощений) на 31.12.2016 р.			
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010	7953,3	8227,1
- первісна вартість	1011	18412	19342,1
- знос	1012	(-10458,7)	(-11115)
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	7953,3	8227,1
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	51,1	89,3
Поточна дебіторська заборгованість	1155	1312,3	510,1
Гроші та їх еквіваленти:	1165	0,5	2,2
Інші оборотні активи	1190	30,3	3,6
Усього за розділом II	1195	1394,2	605,2
Баланс	1300	9347,5	8832,3
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	3541,7	2901,5
Резервний капітал	1415	478,3	487,8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	685,9	695,4
Усього за розділом I	1495	4705,9	4084,7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: товари, роботи, послуги	1615	3200,1	3366,1
- розрахунками з бюджетом	1620	4,9	42,6
- розрахунками зі страхування	1625	9,0	6,3
- розрахунками з оплати праці*	1630	18,3	22,0
Інші поточні зобов'язання	1690	1409,3	1310,6
Усього за розділом III	1695	4641,6	4747,6
Баланс	1900	9347,5	8832,3

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2886,1	3781,3
Інші доходи	2160	0	0
Разом доходи (2000 + 2240)	2280	2886,1	3781,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-2292,6)	(-3249,8)
Інші витрати	2165	(-91,2)	(-18,3)
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	-2383,8	-3268,1
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	502,3	513,2
Податок на прибуток	2300	90,4	92,4
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	0,0	0,0
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	411,9	420,8

Продовження додатку А

Фінансова звітність ДП фірми «Екотехніка – М» на 2017р.

Баланс малого підприємства (спрощений) на 31.12.2017 р.			
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010	8227,1	7002,4
- первісна вартість	1011	19342,1	19401,5
- знос	1012	11115	12399,1
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	8227,1	7002,4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	89,3	517,7
Поточна дебіторська заборгованість	1155	510,1	481,2
Гроші та їх еквіваленти:	1165	2,2	0,5
Інші оборотні активи	1190	3,6	4,4
Усього за розділом II	1195	605,2	1003,8
Баланс	1300	8832,3	8006,2
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	2901,5	2901,5
Резервний капітал	1415	487,8	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	695,4	741,4
Усього за розділом I	1495	4084,7	3642,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: товари, роботи, послуги	1615	3366,1	3482
- розрахунками з бюджетом	1620	42,6	24,4
- розрахунками зі страхування	1625	6,3	11,0
- розрахунками з оплати праці*	1630	22,0	39,7
Інші поточні зобов'язання	1690	1310,6	806,2
Усього за розділом III	1695	4747,6	4363,3
Баланс	1900	8832,3	8006,2

Звіт про фінансові результати за 1 квартал 2017 р.			
Форма № 2-мс			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4692,6	2886,1
Інші доходи	2160	175	0
Разом доходи (2000 + 2240)	2280	4867,6	2886,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3865,6	2292,6
Інші витрати	2165	940,6	91,2
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	4806,2	2383,8
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	61,4	502,3
Податок на прибуток	2300	11,1	90,4
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	0,0	0,0
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	50,4	411,9

Продовження додатку А

Фінансова звітність ДП фірми «Екотехніка – М» на 2018р.

Баланс малого підприємства (спрощений) на 31.12.2018 р.			
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010	7002,4	6497,4
- первісна вартість	1011	19401,5	20036
- знос	1012	12399,1	13538,6
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	7002,4	6497,4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	517,7	148,3
Поточна дебіторська заборгованість	1155	481,2	863,4
Гроші та їх еквіваленти:	1165	0,5	9,9
Інші оборотні активи	1190	4,4	4,8
Усього за розділом II	1195	1003,8	1026,4
Баланс	1300	8006,2	7523,8
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	2901,5	2243,2
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	741,4	740,8
Усього за розділом I	1495	3642,9	2984
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: товари, роботи, послуги	1615	3482	3653
- розрахунками з бюджетом	1620	24,4	30,7
- розрахунками зі страхування	1625	11,0	9,8
- розрахунками з оплати праці*	1630	39,7	38,5
Інші поточні зобов'язання	1690	806,2	807,8
Усього за розділом III	1695	4363,3	4539,8
Баланс	1900	8006,2	7523,8

Звіт про фінансові результати за 2018 р. Форма № 2-мс			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4840,2	4692,6
Інші доходи	2160	58,5	175
Разом доходи (2000 + 2240)	2280	4898,7	4867,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3731,5	3865,6
Інші витрати	2165	1092,8	940,6
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	4824,3	4806,2
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	74,4	61,4
Податок на прибуток	2300	13,4	11,1
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	0	0,0
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	61,0	50,4

Прогнозна фінансова звітність ДП фірми «Екотехніка-М» на 2019 рік

Баланс малого підприємства (спрощений) на 31.12.2019 р. Форма N 1-мс			
Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010	6497,4	6563,7
- первісна вартість	1011	20036	20240,4
- знос	1012	13538,6	13676,7
Інші необоротні активи	1090	0	0,0
Усього за розділом I	1095	6497,4	6563,7
II. Оборотні активи			0
Запаси	1100	148,3	149,8
Поточна дебіторська заборгованість	1155	863,4	872,2
Гроші та їх еквіваленти:	1165	9,9	10,0
Інші оборотні активи	1190	4,8	4,8
Усього за розділом II	1195	1026,4	1036,9
Баланс	1300	7523,8	7600,5
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	2243,2	2266,1
Резервний капітал	1415	0	0,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	740,8	748,4
Усього за розділом I	1495	2984	3014,4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0	0,0
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0,0
Поточна кредиторська заборгованість: товари, роботи, послуги	1615	3653	3690,3
- розрахунками з бюджетом	1620	30,70	31,0
- розрахунками зі страхування	1625	9,80	9,9
- розрахунками з оплати праці*	1630	38,5	38,9
Інші поточні зобов'язання	1690	807,8	816,0
Усього за розділом III	1695	4539,8	4586,1
Баланс	1900	7523,8	7600,5

Звіт про фінансові результати за 2019 р. Форма № 2-мс			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4889,6	4840,2
Інші доходи	2160	59,1	58,5
Разом доходи (2000 + 2240)	2280	4948,7	4898,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3769,4	3731,5
Інші витрати	2165	1081,7	1092,8
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	4775,1	4824,3
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	5856,7	74,4
Податок на прибуток	2300	27,1	13,4
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	0,0	0
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	100,4	61,0

**Узагальнена блок-схема процесу управління структурою власного
капіталу ДП фірма «Екотехніка-М» (авторська розробка)**

Государственный архив Российской Федерации
Фонд 100
Опись 1
Лист 1
С. 1

**Вихідні дані для комплексної оцінки фінансової стійкості
сукупності досліджуваних підприємств (за даними на початок 2018 року)**

№ з/п	Коефіцієнт	Норматив	Хвиля	Кріан	Грот	Екотехніка-М	Бріз	Кристал	Фругті	Діоніс	Орхідеї
<i>1. Показники стану і структури капіталу підприємства. Ваговий коефіцієнт — 5.</i>											
1.1	Ка	≥0,5	0,661	0,619	0,594	0,671	0,621	0,644	0,756	0,562	0,781
1.2	Кзк	≤0,5	0,339	0,381	0,406	0,329	0,379	0,356	0,244	0,438	0,219
1.3	Кфс	≥1	1,95	1,625	1,463	2,04	1,639	1,809	3,098	1,285	3,566
1.4	Кп/в	≤1	0,513	0,616	0,684	0,49	0,61	0,553	0,323	0,778	0,28
1.5	Кфз	≤2	1,57	1,469	1,41	1,594	1,475	1,529	1,795	1,778	1,854
1.6	Кдз	зм.	0,136	0,127	0,122	0,138	0,128	0,132	0,156	0,0	0,161
1.7	Кс.ф.	0,75	0,754	0,706	0,677	0,765	0,708	0,734	0,862	0,562	0,891
1.8	Кд.з.	<0,2	0,296	0,277	0,266	0,3	0,278	0,288	0,338	0,0	0,35
1.9	Кп.з.	>0,5	0,704	0,659	0,632	0,715	0,661	0,685	0,805	1,0	0,832
1.1 0	Кс.б.	>0,5	0,147	0,138	0,132	0,149	0,138	0,143	0,168	0,121	0,174
<i>2. Показники стану основних й оборотних активів. Ваговий коефіцієнт - 4.</i>											
2.1	Кз.па	≥0,1	0,208	0,195	0,187	0,211	0,195	0,203	0,238	0,016	0,117
2.2	Кз.з.	≥0,5	0,475	0,445	0,427	0,482	0,446	0,462	0,543	- 0,012	0,561
2.3	Кп.з.	≥1	1,387	1,298	1,246	1,408	1,303	1,35	1,586	- 0,515	1,638
2.4	Км.вк	0,2-0,5	0,135	0,126	0,121	0,137	0,127	0,131	0,154	0,090	0,159
2.5	Км/ім	зб.	0,749	0,701	0,673	0,76	0,704	0,729	0,856	0,902	0,885
2.6	Крвм	зб.	0,758	0,709	0,681	0,769	0,712	0,738	0,867	- 0,035	0,895
2.7	Кст.фін	<1	0,176	0,165	0,158	0,179	0,165	0,171	0,201	0,0	0,208

Продовження додатку Д

Кст. фін	<1	5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
Разом по групі ІІ													61	53	53	61	53	61	69	31	64
Разом по групі ІІ з урахуванням вагового коефіцієнту													244	212	212	244	212	244	276	124	256
Інтегральний показник фінансової стійкості підприємства													599	572	572	624	572	594	656	484	636
Рейтинг підприємства за рівнем фінансової стійкості													4	7	8	3	6	5	1	9	2

